48. štev. V Ljubljani, sobota 24. decembra 1921. Leto II.

Izhaja tedensko.
Poštnina plačana v gotovini.
Uredništvo: Narodni dom, Tajništvo Narodno - socijalistične stranke. Telef. št. 77.
Inserati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Posamezna številka stane K 1·60.
Upravništvo: Ljubljana, Gradišče 7, levo. Telefon št. 77.
Naročnina: Mesečno 6 kron.

Ljubljana, dne 22. dec. 1921.

V času ko pišemo te vrstice, vlada v Beogradu še ni sestavljena. Radikali in demokrati so se sicer pobotali, tudi slovenski samostojni kmeti, ki so povsod zraven, kjer se da kaj dobiti, so se že izrekli, da pojdejo v novo Pašićevo vlado, kujajo se le še Muslimani. Toda Muslimanom se gre kakor vsem drugim le za denar in prepričani smo, da ga bodo tudi oni dobili. Saj to je edina državniška modrost Pašića, da podkupuje z državnim denarjem one poslance, ki se dajo podkupovati.

Če premotrimo zadnjo vladno krizo se nam odpre tako žalosten pogled na naše razmere, da bi človek ki ljubi svoj dom in narod najrajši jokal same žalosti. Demokrati, radikali, muslimani in slovenski samostojni kmetje so tvorili prejšnjo vlado, potem je prišla kriza in sedaj bo kriza rešena in ravno iste stranke bodo tvorile novo vlado. Program nove vlade bo torej ravno isti, kakor je bil v stari vladi. Zakaj je prišlo potem do krize, ako ostane tudi v novi vladi vse tako, kakor je bilo v stari vladi? Rastla bo draginja, padala bo valuta, ostala bo korupcija, če vsega tega do sedaj niso odpravili, to tudi v bodoče ne bodo, vsaj ravno te stranke živijo ravno od korupcije.

Za boga večnega, zakaj potem kriza? To je tisto žalostno poglavje, ki nam dela sramoto pred celim svetom. Radikali, demokrati, muslimani in slovenski samostojni kmeti so sedeli skupaj v prejšnji vladi, kar naenkrat se niso mogli več razumeti, začeli so se psovati in prerekati. In ta lepa igra je trajala celih štiri tednov. Vse delo je počivalo, država je trpela na ugledu in denarju. Kar naenkrat pa se zopet lepo pobotajo in rečejo mi bodemo vladali dalje. Kaj je bil vzrok nesporazuma, kaj je bil vzrok, da je ugled naše države tako silno trpel? Vzrok je bil edino ta, ker nekateri poslanci radikalne in demokratske stranke niso mogli počakati, da bodo tudi oni ministri. Samo za to se je šlo. Sedaj so se zmenjale osebe in vse drugo ostane pri starem.

Ena glavnih napak je bila storjena s tem, da so se dovolile ministrom pokojnine. Seveda hočejo biti te pokojnine deležni vsi demokratski in radikalni poslanci. Radi tega tako prerivanje do ministrskih stolov, radi tega mora trpeti narod, radi tega propada država. Za primer povemo le kako lepo si preskrbujejo slovenski demokrati lepe 40.000-kronske pokojnine. Dr. Kramar je že minister na razpoloženju in vleče za nič in zopet nič letno 40.000 kron pokojnine. Dr. Kukovec gre sedaj kot minister v zasluženi pokoj in sicer radi tega, ker mora priti tudi dr. Žerjav na vrsto. Tudi dr. Kukovec bo dobil letno 40.000 kron penzije, on je toraj tudi preskrbljen. Sedaj je prišel na vrsto dr. Žerjav, ko bo ta preskrbljen, pride na vrsto Reisner. Taki so vzroki naših vladnih kriz. Upamo, da smo našim somišljenikom do dobrega razjasnili zakaj imamo večne vladne krize, kljub temu, da ostajajo vedno ene in iste stranke na vladi. In ti ljudje imajo še pogum imenovati se državotvornike in s svojim hinavstvom vlečejo res še nekaj ljudi za nos.

Proti takim lumparijam se je borila naša stranka do sedaj neizprosno, to bode delala tudi v bodoče. Za zaslugo so jo napadali od vseh strani. Le prerado se je verjelo hinavskemu pisanju demokratskih časopisov. Toda spoznanje prihaja, polagoma sicer, a vendar prihaja. Doživeli smo ta teden nepričakovano zadoščenje, zadoščenje tem večje vrednosti, ker prihaja od strani, ki je nas do sedaj napadala in je s tem neovrgljivo dokazano, da smo imeli mi prav ter da je pri naših nasprotnikih vse zgolj prevara in lumparija, dobro preračunano, da vpliva na lahkoverne Slovence.

Glasilo staroliberalcev, katerim ne odrekamo poštenosti, pač pa pamét, se je ta teden spravilo na mladino ter jim neusmiljeno očitalo koristolovstvo in pomanjkanje vsakega državotvornega duha. To je bil hud poper ne le za mladino temveč tudi za one Slovence, ki ne znajo ločiti praznih besed od resničnega stanja. Pa jim je povedal vsem »Slovenski Narod«, upamo, da so razumeli.

Vesele božične praznike vsem našim cenj. naročnikom in čitateljem!

Uredništvo in uprava.

Kake plače imajo ministri.

Gospodom ministrom je najmanj prijetno, če se razpravlja o njihovih plačah. Najljubše bi jim bilo, če bi nihče ne načel tega vprašanja. To velja ne samo za aktivne ministre, ampak tudi za ministre na razpoloženju. Vsi se namreč čutijo prizadete.

Zakaj neradi vidijo, da se razpravlja o njihovih plačah? Vzemimo n. pr. naše rudarje; kedaj so ti protestirali proti temu, da javnost izve koliko zaslužijo? Narobe, njim je bilo vedno prav, kadar je časopisje poročalo o njihovih mizernih plačah; oni so bili celo hvaležni časopisom, če so obvestili javnost o njihovem bednem življenju. Isto velja gotov za vse, ki si s poštenim delom služijo svoj vsakdanji kruh.

Zakaj ministri protestirajo? Zakaj so ministri hudi, če pišemo o njihovih plačah? Zakaj grozijo z zaplembo časopisov? Saj je pravično in pošteno in potrebno, da javnost ve, koliko zasluži ta kategorija.

Predsednik kluba zemljoradniških poslancev Vojislav Lazić je v zakonodavnem odboru povedal, da imajo ministri dnevno 820 dinarjev ali 3280 kron rednih dohodkov. Pri tem pa ni vštel izrednih dohodkov, ki jim nesejo po dobrih naših informacijah zelo lep denar, in avtomobil, služabništvo itd., kar vse gre na državne stroške. Kajti vsak minister ima pravico do enega avtomobila, do cele kope služabnikov in do celega salonskega vagona, kadar je na potovanju. Vse to znaša seveda še več, kakor redna plača v znesku 3280 kron dnevno.

Ministri so bili na poslanca Lazića, ker je razkril njihove prejemke, zelo hudi in so, da bi se napram javnosti opravičili — toliko sramu vendar še imajo — izdali komunike, v katerem skušajo izpodbijati trditve Lazićeve. Pa se jim ni posrečilo. Komunike je jako čudno zavit. Pravi, da imajo ministri dnevno 250 dinarjev dnevnic s 45 odstotki doklad in poleg tega ministrske temeljne plače, kakor so bile v prejšnji Srbiji. S tem pa trditev Lazića nikakor ni izpodbita, kajti v komunikeju ne povedo, da prejemajo tudi poslanske dijete, t. j. 120 dinarjev dnevno, tudi ne povedo, kako visoke so bile srbske ministrske plače. Če vse to pomislimo, vidimo, da trditev poslanca Lazića odgovarja resnici in da so se ministri samo napram javnosti hoteli opravičiti, kar pa se jim ni posrečilo, čeprav so nevednežem nasuli peska v oči.

Sicer je pa sila žalostno, da si ministri sploh upajo na lastno pest določevati plače. Vprašajte poslance in potrdili Vam bodo, da si ministri plače sami povišujejo, ne da bi vprašali skupščino. Vselej, kadar so se povišale plače uradništvu, so jih za ravnotoliko ali za še več odstotkov tudi samim sebi povišali.

Vladni komunike pa je tudi pozabil povedati, da dobijo ministri penzijo že po 6 mesečnem aktivnem službovanju. Kako je bilo neprijetno finančnemu ministru dr. Kumanudiju, ko je moral odgovarjati na tozadevno interpelacijo poslanca tov. Brandnerja in potrditi, da dobivajo ministri pokojnino že po 6 službenih mesecih. Toraj se ni čuditi, da vsak hoče postati minister!

Šest mesecev službovanja! V tem kratkem času si lahko prisluži na plači 590.400 K, to je nad pol milijona. Potem gre v pokoj in uživa lepo pokojnino. Ker plača davek samo od temeljne plače — bili so že tako pametni, da skoro vse računajo na dnevnice, od katerih ni treba plačevati davka — mu davek ne pride visoko, če sploh pride do tega, da ga plača. Na naše revne rudarje pa tako pritiskajo, da morajo plačevati osebno dohodnino celo od draginjskih doklad za žene in otroke. Ali ni to sramota?!

Sedaj razumemo, zakaj je dr. Kukovec ob neki priliki izjavljal, da je s težkim srcem prevzel to težko žrtev na se, namreč to, da je postal minister. Sedaj je to težko žrtev prevzel na se dr. Žerjav. Kmalu bo vse mrgolelo od samih ministrov na razpoloženju, zato, ker je za nje ustanovljena penzija že po 6 mesečnem službovanju. Revno ljudstvo pa naj strada, onemogli na stara leta naj pa poginejo od gladu na cesti!

Taka je pravica v državi, kjer komandirajo policajdemokrati!

Pogovor z Radićevci.

Poslanec Brandner se je ob priliki obč. volitev v Zagrebu razgovarjal s hrvaškimi kmeti Radićeve stranke.

Na vprašanje, zakaj Radić ni šel v Beograd, so odgovorili:

»Kako bi Radić mogel iti prisegat kralju, če je republikanec? Prisega, ki jo je vpeljal Pribičević, ki je naš največji sovražnk, je bila glavni vzrok, da Radić ni šel v Beograd. Mi smo bili vsi

---

Swet Marden.

Volja in vspeh.

Človek in prilika.

»Kaj bo rekel svet, če se nam posreči?« je vprašal kapitan Berry veselo vzhičen, ko je bil Nelson obrazložil svoj skrbno premišljen načrt pred bitko na Nilu.

»Izraz »če« sploh ne prihaja v poštev,« je odvrnil Nelson. »Da se nam posreči, je čisto gotovo; kdo bo pa ostal pri življenju, da dogodek sporoči — je pa drugo vprašanje.« Pozneje, ko so se po končanem vojnem posvetovanju njegovi poveljniki razhajali, da se podajo na svoje ladje, je še pristavil: »Jutri ob tem času si bom priboril plemstvo ali pa westminstersko opatijo«. Njegovo prodirno oko in njegov smeli duh sta zazrla priliko do slavne zmage tam, kjer so videli ostali edino le verjetnost poraza.

»Ali je mogoče ono gorsko stezo prekoračiti?« je vprašal Napoleon svoje oficirje, ki jih je bil razposlal, da preiščejo skoro nedostopni prelaz sv. Bernarda.

»Morda bi se dalo govoriti o možnosti« se je glasil obotavljajoči odgovor.

»Torej naprej,« je odvrnil mali korporal ne da bi se bil še nadalje oziral na poročila o navidezno nepremagljivih težkočah.

Anglija in Avstrija sta se prezirljivo posmehovali ob domnevi, da se ima prepeljati čez alpe, preko katerih »še nikdar ni teklo kolo in najbrže tudi nikdar ne bo«, armada broječa 60.000 mož, s težko artilerijo, topovskimi krogljami, prtljago in strelivom. Toda Napoleon je vedel, da razsaja v oblegani od Massene branjeni Genovi lakota in da razbijajo zmagujoči Avstrijci ob vrata Nizze; on pa ni bil mož, ki bi svoje prejšnje bojne tovariše zapustil ob uri nevarnosti. Ukazal je svoje vojake in njihovo opremo z najstrožjo natančnostjo premotriti; ponošeni čevlji, strgane suknje in poškodovane puške so se takoj popravile ali nadomestile, in kolone podžgane od ognja poveljnika so silile naprej.

Visoko nad razoranimi prepadi so se pojavili blesteči prapori oboroženih mož, ki so se nalik prikaznim svetlikali skozi meglo. Orel je begal in vikal ob njihovih nogah, divja koza je preplašena po nenavadnem pojavu pobegnila v strme pečine, da opazuje vojni pohod, ki je tako nenadno oživil to samoto. Če je kaka izredno nevarna točka zastavila pohod, se je oglasil zveneči glas trobente, ki se je v krasnem odmevu odbijal od stene do stene. Vse je bilo tako prevdarno urejeno in vpliv Napoleona je bil tako brezmejen, da ni niti en vojak zapustil svoje vrste. Najsi so bile težkoče še tako hude — premagati so se morale, da ne bi prišla nad 35 kilometrov dolga kolona v nered.« Po štirih dneh je korakala armada po ravninah Italije.

Še le potem, ko je bilo to »nemogoče« delo dovršeno, so opazili drugi, da bi se dalo že davno preje izvesti. Marsikateri poveljnik je razpolagal s potrebnimi sredstvi, orožjem in utrjenimi vojaki — ne pa s silo in odločnostjo Napoleona; opravičevali so svoj strah pred takimi velikanskimi zaprekami s tem, da so jih označili kot nepremagljive. Toda Napoleon se pač ni umaknil pred golimi zaprekami najsi so bile poljubno velike, marveč je primoran vsled nujnosti ustvaril in premagal svojo priložnost.

Grant v Novem Orleanu si je baš pridobil vsled padca s konja težke poškodbe, ko ga je dohitelo povelje, da odide kot poveljnik v Chattanovgo. Malo trdnjavo so zavezniki tako silovito oblegali, da je bila njena predaja samo še vprašanje nekoliko dni; obkrožujoči griči so žareli celo noč v taboriščnem ognju oblegovalca, ki je odrezal tudi vsakršen dovoz živil. Dasi so ga mučile hude bolečine, je zaukazal general Grant vse priprave, da se pusti prenesti na novo bojišče. Na transportnih ladijah po Missisipiju, po Ohiju in nekem njegovem pritoku; mnogo milj skozi pustinje na nosilnici, ki so jo nosili konji; na ramah štrih mož — tako je prispel pred Chattanovgo. In takoj po njegovem prihodu se je stvar preokrenila: prišel je mojster, ki je situacijo obvladal. Armada je čutila vpliv njegove moči. Še predno je zamogel zasesti konja, je ukazal izpad iz trdnjave. V kratkem času so njegove čete zasedle obkrožujoče griče, dasi se je sovražnik odmikal le korak za korakom. Mari je bil le slučaj, ki je vstvaril ta preokret? Ali pa je bil izsiljen po neomahljivi volji ranjenega generala?

Ali so bili morda slučaji, ko je Horacij s samo dvema tovarišema zadrževal 90.000 Toskancev,

mnenja, da ima šele konstituanta določiti obliko države in sicer sporazumno, nihče drugi. Zato se od poslancev ne bi smelo zahtevati, da poprej prisegajo kralju.«

»Pa kaj hočete pravzaprav, kakšen je vaš program?«

»Mi zahtevamo kmečko republiko. Vojaštvo je lahko skupno, železnica in pošta tudi, vse drugo, finance, šolstvo itd. pa hočemo imeti sami. Sami hočemo biti gospodarji na svoji zemlji! Na tej podlagi smo vedno pripravljeni pogajati se s srbskim narodom. Vsiliti pa si ničesar ne damo.«

»Dobro! Pa se Vam ne zdi, da bi bilo mogoče doseči lepih uspehov ako bi Radić prišel s svojimi 49 poslanci v Beograd, mesto, da stoji ob strani?«

»Nikakor ne! Radić je dobro vedel, da s komunisti ne more računati, ker so za nasilno taktiko, kar mi najodločneje obsojamo. Brez komunistov pa bi bila opozicija malo upoštevana in ne bi mogla doseči niti od daleka, kar zahtevamo. Zato čakamo, da se v Beogradu spametujejo. Morda pride Protić. Ako ne, pa bomo dosegli svoje pravice s pomočjo inozemstva, posebno Amerike, ki se v zadnjem času zelo zanima za nas. Mirnim potom bomo prej ali slej vse dosegli.«

»Vi ste pritrdili, da ste pod gotovimi pogoji pripravljeni živeti s Srbi in nami Slovenci v skupni državi. Kako se to vjema z Radićevimi besedami, da se bomo Slovenci, kadar Hrvatje dosežejo svojo avtonomijo, lahko z aeroplanom vozili v Beograd?«

»Radić ni mislil s tem nič zlobnega, ker smo prijatelji napram slovenskemu narodu, ampak je hotel s tem le poudariti, da Slovenci preveč podpirate Beograd, ki vodi tako nečedno borbo proti nam in nas podjarmlja. Mi smo tudi s srbskim narodom prijateljski, samo gospostva, hegemonije Beograda ne moremo trpeti; proti tej se borimo in zahtevamo sporazum, ki brez popuščanja tudi s strani Beograda ni mogoč.«

»Torej bi se šli pogajat, ako bi bili sedaj od vlade pozvani v to?«

»Z radikalci, ki so kazali vsaj malo razumevanja za naše vprasanje, pač, nikakor in pod nobenim pogojem pa ne z demokrati, katerih nas v Beogradu vedno slikajo kot najhujše razbojnike. Z demokrati smo končali za vselej.«

»Kaj se vam zdi, kako bo pri prihodnjih volitvah v narodno skupščino? Ali ne bo Radić zgubil, ker ne gre v Beograd?«

»Ravno to nam je vsem všeč, da ne gre v Beograd. Sicer pa dela Radić v popolnem soglasju s svojimi tovariši poslanci in s celim hrvaškim kmečkim narodom. Pri prihodnjih volitvah bo potegnila kmečka republikanska stranka vse za seboj. Vprašanje pa je, če bo šel Radić prihodnjič v Beograd. Če ne bo imel garancij, da prodre in če se ga bo sililo, da položi prisego, gotovo ne.«

Posl. Brandner se je razgovarjal z njimi še o krfski deklaraciji, ki pravi, da se mora ustava napraviti v sporazumu z vsemi plemeni, ter še o raznih drugih vprašanjih in je mogel ugotoviti, da so precej dobro poučeni o vseh važnih političnih vprašanjih, kakor tudi to, da so za Radića sila vneti in da so posebno ponosni na to, da je postal tudi predsednik hrvatskega bloka. Torej ravno narobe od tega, kar je nedavno trdil socijalno-demokratični »Naprej«, ki se udinja demokratom.

Razgled po svetu.

Gospodarski položaj v Istri

je po došlih informacijah naravnost obupen. Edini dobičkanosni pridelek je vino, ki je letos izborno, pa se ne more prodati. Italijanska vlada zasleduje očito namen, da domači hrvatski živelj spravi na beraško palico in pa prisili, da se izseli in naredi mesto italijanskim priseljencem. Mnogi naši ljudje se res pripravljajo na emigracijo.

Primorski poslanci proti laškim požigalcem. — Laška nesramnost.

Radi požiga Narodnega doma v Barkovljah je bil poslanec dr. Wilfan pri generalnem civilnem komisarijatu v Trstu. Dr. Wilfan je na kratko izrazil neizmerno ogorčenje vsega jugoslovenskega ljudstva pod Italijo radi novega zločina. Oblast je zanemarila najnujnejše varnostne ukrepe. Generalni civilni komisar Mosconi je sicer izrazil svoje obžalovanje zaradi dogodka, izvajal pa, da je splošni položaj v kraljevini tak, da omogoča take dogodke, dokler se duhovi sploh ne pomirijo. Spričo sedanjega notranjega položaja v Italiji pa splošnega pomirjenja duhov še dolgo ni pričakovati. Kaj torej čaka Jugoslovene? Po besedah generalnega civilnega komisarja jih ne čaka nič drugega, nego nadaljna možnost strašnih, najvišje obsodbe vrednih zločinov nad njimi! Jugoslovenski poslanci spregovore o stvari tudi v italijanskem parlamentu.

Smodnik na ognjišču.

V Grgarju nad Gorico se je zgodila te dni pri kmetu Antonu Trnovcu strašna nesreča. Mraz je, zato pa je bila okoli velikega ognjišča večja družba ljudi. Ko je ogenj pričel ugašati, je gospodar prišel z vrečo, v kateri je imel spravljen smodnik in, kot je doslej večkrat storil, nasul nekoliko smodnika na ognjišče, da bi bolje gorelo. Ali to pot je bila neprevidnost strašno kaznovana. Vnela se je namreč vreča, v kateri je bilo še okoli 2 kg smodnika. Nastal je strašen ogenj, ki je zajel vse okoli ognja sedeče. Začele so jim goreti obleke, lasje, po telesu pa so dobivali strašne opekline. To se je zgodilo silno naglo. Napol blazni so nato bežali iz hiše in zunaj klicali na pomoč. Potem so pripeljali vse težko opečene k usmiljenim bratom v Gorico. Čudno, da je še toliko smodnika med ljudstvom. Saj se je uradno že zdavnaj poročalo, kako da je dežela očiščena razstrelilnih snovi, smodnika itd.

Karlovi razlogi proti abdikciji.

Na neki popoldanski seji narodne skupščine v Budimpešti je prečital poslanec Vaszeni izjavo kralja Karla, v kateri ta navaja svoje vzroke za to, da se ne odreče madžarskemu prestolu. Ti vzroki so: 1. Ker bi moral, če bi se on odrekel prestolu, v teh viharnih časih zasesti prestol mladoletni prestolonaslednik. 2. Ker je v njegovi lastni osebi zastopana legitimistična misel. 3. Ker je vladar vse Madžarske. 4. Ker bi ententi itak ne bilo všeč, če bi se on odrekel prestolu. — Kakor se vidi, kronanemu pijancu še vedno noče v glavo, da imajo ljudje še druge skrbi, nego da podpirajo habsburgovske lenuhe.

Gradec si želi pod Jugoslavijo?

»Slobodna Tribuna« objavlja zanimiv dopis iz Gradca, po katerem je začelo tamkajšnje prebivalstvo vsled nevzdržljivega položaja popolnoma javno govoriti, da ni zanje drugega izhoda, kot da se Avstrija združi z Nemčijo ali pa z Jugoslavijo.

Velikanske poneverbe pri južni železnici na Dunaju.

Pri južni železnici na Dunaju so prišli na sled milijonskim poneverbam, ki so jih dalje časa izvrševali brezvestni uradniki s ponarejenimi računi. — Skodo cenijo na približno 20 milijonov. — Dosedaj so zaprli 4 uradnike. Preiskavo vodi deželno sodišče.

Dogovor med Češkoslovaško in Avstrijo.

Češkoslovaška - avstrijska pogajanja so se te dni završila v Lani, kjer domuje predsednik Masaryk, s popolnim uspehom. Podrobnosti še niso znane, a pogodba je sklenjena. Zaenkrat se ve samo toliko, da vsebuje pogodba določbe, da se bodo poslej vsa morebitna sporna vprašanja med obema državama predlagala v rešitev Zvezi narodov, da bosta obe državi skupno nastopali proti uspostavi Habsburžanov in se tudi drugače medsebojno podpirali. Zanimivo je, da češki Nemci nad pogodbo niso zelo vzradoščeni, ker njihove gospodarske in politične težnje pri tem niso prišle na svoj račun.

Oddaja premoženja v Poljski.

Zbornica je v tretjem čitanju sprejela zakonski načrt glede oddaje premoženja, kateri zakon je predložil finančni minister. — Našim verižnikom, narodnim voditeljem kaj sličnega seveda ne pride na misel, ker bi se njihovi nakradeni milijoni vendarle preveč osušili.

Zadnje vesti iz sovjetske Rusije.

Ruski časopisi opisujejo stanje v Rusiji, katero je vsak dan obupnejše. Boljševiki ne morejo obvladati prehranjevalne krize in število gladnih vedno narašča. Na železniških progah so plenitve vlakov zopet na dnevnem redu. Že sedaj, ko imajo po mestih še nekaj hrane v zalogi, vozijo vlaki v Turkestan samo pod varstvom številnih oboroženih vojakov. Lakota je v Rusiji veliko strašnejša, kakor se opisuje v zapadni Evropi in zavzema naravnost strahovite dimenzije. Nova gospodarska politika boljševikov, ki je omogočila, da se v mestih zopet odpro delikatesne trgovine vodi do razbijanja in plenitve istih trgovin, ker gladno ljudstvo ne trpi, da se prodajajo delikatese v času, ko ni niti potrebnega kruha. Razen tega pa se je versko gibanje jako močno razvilo, kar opaža vsak nepristranski opazovalec.

Beda na Ruskem.

Ker so v krajih ob Volgi nakosili jako malo sena, je živinoreja v obupnem stanju. Govedo kmetje kar pobijajo, ker nimajo krme. Vasi in sela, ki štejejo 1000 in več duš, nimajo niti enega vprežnega konja. V drugih selih so konji tako oslabeli, da ne morejo z njimi pripeljati niti živeža. Poročila iz caricinske gubernije so od dne do dne obupnejša. Tifus mori ljudi po selih da je strah in groza.

V Angliji padajo cene živilom. — Znižanje železniških tarifov.

Z ozirom na padajoče cene življenskih potrebščin v Angliji se znižajo plače železničarjev, kar bo imelo za posledico tudi znižanje železniških tarifov.

Poplavljeno mesto. — Škoda 280 milijonov.

Mesto Hull je v soboto deloma preplavila voda, ki je prestopila bregove. Cestno-železn. promet je bil onemogočen, ukinjena je bila razsvetljava ter telefonski promet. Človeških žrtev ni bilo. Škodo cenijo na 250.000 funtov šterlingov. (Okoli 280 milijonov naših kron.)

Nemčija mora plačati.

Kakor javlja »Journal«, je reparacijska komisija soglasno določila odgovor nemški vladi. Glede obrokov, ki jih mora Nemčija plačati dne 15. februarja, je komisija izjavila, da vzdržuje svoj zadnji odgovor. Nemčija more in mora plačati.

Izjemno stanje v Nemčiji ukinjeno.

Državna zbornica je razpravljala o predlogu nemških nacijonalcev, komunistov in neodvisnih glede takojšnjega razveljavljenja naredbe z dne 28. septembra, ki odreja izjemno stanje za vso Nemčijo. Predlog je bil sprejet. — Pri nas bo trajalo izjemno stanje toliko časa, dokler se bo poljubilo narodnim voditeljem še naprej krasti in lenariti.

---

dokler ni bil most čez Tibero razrušen? — ali da se je Leonid v termopilah upiral silnemu navalu Kserksa? — ali da je Temistoklej ob grški obali uničil perzijsko vojsko? — ali ko je Cezar opazivši umikajoče se čete pograbil ščit in meč, bojujoč se uredil svoje vrste in spremenil grozeč poraz v zmago? — ali da je Winkelried porinil kopico sovražnih sulic v svoja prsa in s tem odprl svojim tovarišem pot v sovražne vrste? — ali ko je Benedikt Arnold vsled obupne smelosti dobil bitko pri Saratogi, ki se je zdela Horaciju Gates, ki jo je obotavljaje se iz daljave opazoval, več kot dvomljiva? — ali da ni izgubil Napoleon skozi vrsto let niti ene bitke, v kateri je bil osebno navzoč — ali da se je bojeval Wellington v vseh delih sveta, ne da bi bil premagan? — ali da je Ney na stoterih bojiščih očitno grozeče poraze spremenil v sijajne zmage? — ali da je Perry po zmagi nad Lawrenzem veslal po Niagari in prisilil britske topove k molku? — ali da je Sheridan prihajajoč od Winchestra baš ko se je pretvarjal umik unijonistov v beg, valovje zadržal s tem, da je jezdil na čelu vrst? — ali da je Sherman dal signal utrdbo vzdržati, ne glede na jakost sovražnih naskokov; in vzdržali so, ker so vedeli, da njihov voditelj gotovo pride? — Zgodovina nam našteva tisoče zgledov mož, ki so pograbili priliko za izvršitev dejanj, ki so drugim manj odločnim nemogoča. Nagla odločnost in trdna vztrajnost premagata svet. Res je: bil je en sam Napoleon; nasprotno pa vrhovi, ki ovirajo napredek današnje omladine, niso tako visoki niti tako nevarni kot alpe, ki jih je prekoračil Korz.

Ne pričakuj izrednih prilik. Pograbi male prilike in pretvori jih v velike.

V svetilniku Langstone med Angleško in Škotsko se je zbudila zjutraj dne 6. septembra 1838 mlada deklica vsled groznih klicev obupa, ki so prevpili tuljenje viharja in valov. Orkan je divjal s tako nenavadno silo, da njeni stariši klicev na pomoč niso mogli slišati; toda skozi daljnogled se je opazilo devet človeških bitij, ki so se oprijeli verige razbite ladije, ki je nasedla na morsko pečino. »Žalibog jim ne moremo pomagati,« je rekel svetilniški čuvaj William Darling. »Da, da, moramo jih rešiti,« je vzkliknila hčerka; in toliko časa je prosila s solzami v očeh stariše, da ji je oče odgovoril: »Dobro, ustrežem ti, dasi proti svoji boljši razsodnosti.« — Kot lahno pero je zgrabil vrtinec majhni čolniček, ki se je zibal na orjaških valovih in za hip se je zdelo deklici, da jo zapuščajo v tem besnem divjanju vsi čuti. Toda na groznih valovih, ko jo je podil vihar, je začula znova obupne klice ponesrečencev, ki so bili le še pol milje od nje oddaljeni in njene slabe mišice so se spremenile v jeklene žice. Junaška deklica je začutila neodoljivo moč in veslala je z očetom v enakem taktu. Končno je bilo vseh devet rešenih v čolniču. »Bog naj vas blagoslovi -- vi ste pristna angleška deklica« — je vzkliknil eden ubogih ponesrečencev, ko je čudeč se opazil junaško deklico, koje današnje junaštvo je prineslo domovini več slave nego dela mnogih njenih kraljev.

Leta 1854 se je prebrnil v bližini svetilnika Lime — Rok pri Newportu čoln, iz katerega so padli štirje mladi ljudje v mrzle valove razburkanega morja. Čuvaja Lewisa ni bilo doma in njegova bolna žena ni mogla ničesar storiti, toda dvanajstletna hčerka Ida je veslala sama v razburkano morje in rešila potapljajoče se ponesrečence. Tekom nadaljnih trideset let je rešila ob raznih prilikah še devet mož. Storila je to brez vsake druge pomoči in njena spretnost in vztrajnost sta tekmovali z njenim pogumom.

»Če mi dovolite poizkus, upam, da vam lahko pomagam,« je rekel deček, ki je bival v hiši gospoda Faliero kot kuharski vajenec. Povabljena je bila na pojedino velika družba in eno uro pred početkom prireditve je javil slaščičar, ki je imel pripraviti slaščice, da se mu je stvar ponesrečila.

»Ti?« je vprašal upravitelj začudeno dečka, »kdo pa si?«

»Jaz sem Antonio Canova, vnuk kamnoseka Pisano,« je odgovoril bledi deček.

»In če smem vprašati, kako pa mi zamoreš pomagati?« ga vpraša slaščičar.

(Nadaljevanje sledi.)

Naročajte in razširjajte „Novo Pravdo“!

Plenitve v Berlinu.

Dne 16. decembra opoldne je prišlo na različnih krajih v mestu do novih plenitev. Plenilo se je po večini po starinah. Roparji so bili po večini mladi ljudje. Okrog poldne jih je kakih 200 vdrlo v trgovino z obleko na Colnowi cesti, kjer so povzročili nad 50.000 mark škode s tem, da so odnesli veliko obleke. Ko je prišla na lice mesta varnostna policija, so lopovi že izginili. V vsem mestu so jih aretirali samo šest.

Po stari navadi.

Pred nekaj dnevi je prišla berlinska policija na sled strašnemu zločinu. Na nekem berlinskem kolodvoru je tam službujoči stražnik zapazil človeka z velikim in povsem mokrim kovčekom. Ker se mu je zdel sumljiv, ga je zaustavil in prisilil, da je kovček odprl, na kar se je okoli stoječih nudil strašen prizor. V kovčeku je bilo namreč moško truplo, razsekano na kose. Lastnik kovčeka je bil seveda takoj aretiran in na policiji je izjavil, da je umorjeni neki inženir, pri katerem je aretiranec stanoval. Izpovedal je odkrito, da je umoril inženirja on, ker ga je k temu nagovorila in podkupila njegova žena, hoteč se iznebiti svojega moža. — Nato so seveda »ljubeznivo« ženo takoj aretirali. Ta zločin je v berlinskih meščanskih krogih izzval splošno zgražanje, ker je bil umorjeni inženir povsod poznan in priljubljen človek.

Ali je to razorožitev?

Iz Washingtona poročajo: Pri sestanku pomorske podkomisije je predložilo francosko odposlanstvo svoje predloge, ki se tičejo gradnje pomorskih edinic. Francija se je zopet začela baviti z mislijo, da bi začela graditi deset križarjev po 35.000 ton, in sicer v dobi desetih let, štetih od leta 1925 dalje. Reuterjev urad meni, da bo Italija stavila podoben program, če bo Francija izvedla svojega. Angleška delegacija je izjavila, da ima pravico do povečanja svojih pomorskih sil, toda ne v tem razmerju, ki ga predvideva Francija. Hughes in Balfour menita, da mora 175.000 ton velikih vojnih ladij Franciji zadostovati.

Resen položaj v Indiji.

Ko je angleški prestolonaslednik prišel v Allanabad, ga ni nihče sprejel razen angleških oblasti, ker so domačini, 150.000 po številu, sklenili sprejem bojkotirati, čemur so se vsi do zadnjega pokorili. — V mnogih okrajih se je moralo razglasiti vojno stanje. — Angleške oblasti se boje resnih nemirov v Kalkuti, kamor dospe prestolonaslednik te dni.

Tedenski pregled.

Verižniška nesramnost.

Zadnje dneve so si dovolili ljubljanski verižniki neokusnost, da so pričeli z njimi lastno nesramnostjo v časopisju in občinskih zastopih očitati krivdo radi naraščajoče draginje proletarskim strankam. Navijalci cen in izvozničarji, ki so odnesli iz dežele vse, kar ni pribito in priklenjeno, in ki so si med seboj razdelili vse bivše avstrijske aprovizačne institucije, bodo prejeli odgovor, kakoršnega zaslužijo.

Socijalno delo ljudskih zastopnikov v ljubljanskem občinskem svetu.

Na seji ljubljanskega občinskega sveta dne 20. t. m. je bilo sprejetih kljub nagajivosti in podlim napadom policajdemokratske manjšine precej predlogov, kojih izvedba bo po možnosti skušala vsaj deloma ublažiti strahovito bedo, v katero nas je pahnila policajdemokratska brezvestnost. — Za revnejše sloje se ima ustanoviti javna ljudska kuhinja za približno 1000 oseb; mestnim delavcem in delavkam se dovolijo nabavni prispevki, obenem pa se bo za te nameščence sestavila posebna službena pragmatika. Meščanske podpore se zvišajo od mesečnih 40 K na 100 K in se izvede obenem revizija podpirancev. Štatuti mestne bolniške blagajne se znatno izboljšajo. Za izboljšanje gasilske službe se poskrbi na ta način, da se ustanovi poseben gasilski urad. Z vso odločnostjo so se lotili ljudski zastopniki draginjskega in aprovizačnega vprašanja in so bili tozadevno sprejeti dalekosežni sklepi. — Izvozničarjem se bo naprtil poseben davek v obliki 1000 odstotnega povišanja klavnične pristojbine za ono zaklano živino, ki je namenjena za izvoz. Verižniki pa dobe novoletno darilo v obliki znatnega povišanja na osebno dohodnino. — S poviški pristojbin in osebne dohodnine se bodo krili stroški za aprovizacijo tako, da bodo primorani verižniki vsaj deloma prispevati k zlim posledicam njihovih lumparij. — Nameni ljudskih zastopnikov so najboljši; bati se je le zapreke od strani vlade, glede katere je župan dr. Perič uradno izjavil, da vlada delavni večini ne gre na roko in da na ponovne nujne dopise niti ne odgovarja! Sklepi delovne večine so najlepši, če jih ne bo mogoče povsem izvesti, vemo, kje nam je iskati krivcev! —

Podlo natolcevanje verižnikov. — Sestradano ljudstvo je krivo draginjske mizerije!

Med vojno, ko je začela vsled kapitalističnih manipulacij draginja vedno opasneje naraščati, si je celo zanikerna Avstrija domislila, da bo treba v svrho lažje preskrbe ljudstva s prehrano in ob'eko nekaj ukreniti. Ustanovila je razne institucije, ki so bile v splošnem znane kot aprovizacije. Tako je bil ustanovljen žitni zavod, vnovčevalnica za živino in mast, oblačilnica itd. Mestna občina ljubljanska pa je imela v svoji režiji mestno pekarno in mlekarno. — Ko so si po razpadu trhle Avstrije prisvojili vso oblast zloglasni policajdemokrati, je bilo njihovo prvo delo, da so kljub najodločnejšim protestom vse javnosti in ljudskih zastopnikov razprodali javne aprovizačne zavode za smešno nizke cene raznim verižniškim špekulantom in profit pospravili v svoje nikdar polne malhe. — Zadnje dneve pa, — ko draginja vsled blaznega izvažanja živil obenem z rastočo ljudsko nevoljo vedno bolj ogroža notranji mir, — so si satanski lopovi izmislili predrzno laž, da je zakrivilo draginjo ljudstvo samo! **Ljudstvo samo torej izvaža dan na dan** cele vlake živine, žita, jajc itd. v inozemstvo! Večje podlosti si ni mogoče izmisliti. Pri tem pa je značilno, da je imel najdrznejše čelo človek, ki si je sam umazal roke z verižniškimi manipulacijami najgrše vrste. Policajdemokratski izvržki pa naj se nikar ne vesele dneva, ko se bo obračunalo s to svojatjo huje nego si v sanjah predstavljajo!

Predsednikom mestne hranilnice ljubljanske

je bil z glasovi delovne večine sporazumno izvo'jen soc. dem. dr. Fran Petrič. Klerikalni kandidat bivši socijalni demokrat g. Albin Prepeluh s svojo kandidaturo ni prodrl in je vsled tega odložil tudi odborniško mesto mestne hranilnice. Dasi je klerikalna kandidatura propadla, vendar kriče verižniki o izdajstvu, pri čemur pa ta sumljiva družba pozablja, kako je pred leti sama uganjala izdajstvo v velikem slogu, ko je sklepala *veleizdajalske pismene kompromise z našimi najhujšimi sovražniki Nemci.* Zveza z Nemci tem hurapatrijotom seveda ni bilo izdajstvo; pač pa smatrajo za izdajstvo vsak nastop, ki preprečuje tem verižniškim izmozgovalcem nadaljne manipulacije z ljudskim denarjem. Domnevala je defravdantska gospoda, da jih je pustila ljudska volja pri občinskih volitvah radi tega propasti, da se jih bo potem volilo povsodi na vodilna mesta! Naj si puste kljub svoji omejenosti vendar enkrat dopovedati, da imajo ljudski zastopniki trden namen v vsakem oziru preprečevati veleizdajalsko početje verižnikov. JDS je pač odklenkalo, ker mera njenih hudobij je polna!

Kako izvršuje NSS svoj program v praksi.

Pod tem naslovom ponatiskuje s slastjo »Jutro« neko notico iz »Napreja«, češ, da plačuje g. Pesek rudarje svojega premogokopa v Ključarovcih preslabo, da zaslužijo kopači dnevno komaj 40 kron ter da ni o socijalizaciji rudnika ne duha ne sluha. — Plače v rudniku v Ključarovcih so v akordu ter zaslužijo rudarji dnevno 80 do 120 kron. Pravih rudarjev v Ključarovcih ni, temveč so to domačini-viničarji ter sinovi malih posestnikov, ki hodijo v rudnik na delo. Nekateri so pridni in spretni, če so pa vmes tudi taki, ki so le v napoto, ni krivda lastnika. Prej je vladala v tem rudniku cela anarhija, dokler je bil lastnik še g. Ferleš. Delavci in vozniki so morali čakati na plačilo po 4 do 8 tednov, so prihajali na delo če in kadar se je kateremu zljubilo. Reda ni bilo nobenega. Če sta gg. Pesek in Čebin upeljala red ne le pri vodstvu, temveč tudi pri rudarjih, zato še nista »priganjača«, kakor ju zmerjata »Jutro« in »Naprej«. — Uspehi »priganjačev« so vidni. Delavci in vozniki dobivajo redno vsakih 14 dni plačo. Pri vodstvu in delavcih je red, delavci in vozniki dobivajo mnogo večje vsote, kakor so jih dobivali prej. Postavila se je baraka s pisarno, stanovanjska hiša za rudarje, ustanovila kuhinja za neoženjene rudarje, druga velika stanovanjska hiša za 4 oženjene in več neoženjenih rudarjev se postavi spomladi. Napravilo se bo še eno in drugo, a vsega ni mogoče naenkrat. Kdor je poznal rudnik in razmere v Ključarovcih prej pod Ferlešem in jih pozna sedaj pod Peskom, mora, če je pravičen, priznati, da je storil g. Pesek veliko za napredek rudnika in s tem tudi rudarjev in celega okraja. — »Jutro« in »Naprej« se pa naj brigata le za svoja podjetja svojih ljudi. Pometajte, gospodje pred svojim pragom!

Jugoslovanska kreditna banka.

Jugoslovanski kreditni zavod, r. z. z o. z v Ljubljani, g. A. Pesek in tov. so dobili od ministrstva za trgovino in industrijo dovoljenje za ustanovitev delniške družbe »Jugoslovanska kreditna banka« v Ljubljani. Osnovna delniška glavnica znaša 4 milijone kron, ki se pa sme s sklepom občnega zbora povišati na 15 milijonov kron. Nova banka prevzame posle »Jugoslovanskega kreditnega zavoda«, ki je zadruga ter se torej ne more pečati z vsemi panogami denarne stroke. Jugoslovanski kreditni zavod se je vkljub oviram lepo razvil ter je velikega pomena zlasti za **razvoj gospodarstva v Prekmurju, kjer** ima dve podružnici: v Murski Soboti in Dol. Lendavi. Jugoslovanski kreditni zavod je podpiral in podpira v Prekmurju slovensko trgovino in obrt ter je velika zasluga baš Jugoslovanskega kreditnega zavoda, da se slov. trgovina in obrt v Prekmurju lepo razvijata in da niso tamošnji madžaroni in židje združili vsega narodnega gospodarstva v svojih rokah, kakor so ga imeli pred preobratom. Naloge Jugoslovanskega kreditnega zavoda rastejo čedalje bolj, tako da postaja zadružna oblika pretesna. Nova snujoča se delniška družba »Jugoslovanska kreditna banka« pa se bo smela glasom odobrenih pravil baviti z vsemi denarnimi bančnimi posli, kar bo v prospeh narodnemu gospodarstvu v Prekmurju in ostali Sloveniji, kakor tudi zavodu.

Izvozničarji in mesarji.

»Slov. Narod« piše: Izvozničarji in mesarji tekmujejo med seboj, kdo izmed njih bo spravil več naše živine v »prijateljsko Italijo«. Pri tem pa jim je vest čisto mirna dasi vedo, da v Ljubljani skoro ni dobiti koščka mesa. Za božič nameravajo ti izvozničarji Ljubljano ostaviti baje docela brez mesa. Na čelu teh izvozničarjev stoji »Impex«. Čudimo se, da oblasti to početje popolnoma mirno trpe, ter zahtevamo, da vlada ustavi vsak izvoz v inozemstvo, dokler ne zasigurajo izvozničarji, da bodo popolnoma krite potrebščine domačega trga. — Res, čuditi se moramo potrpežljivosti našega občinstva, da si pusti še dopasti lumparije mesarskih oderuhov v toliki meri, da je to že kapitalističnemu listu odveč.

Potovanje v inozemstvo.

V smislu odredbe ministrstva notranjih zadev se imajo omejiti potovanja v inozemstvo, katera imajo namen, da si potniki zase ali za druge nabavljajo v inozemstvu stvari, katere običajno nosijo kot prtljago s seboj, da bi se na ta način izognili plačanju carine ter s tem oškodovali državo. Vsled tega se odreja, da mora vsakdo, ki prosi za potni list ali vizum, priložiti potrdilo občine, kjer stanuje, iz katerega bo razvidno, zakaj mora dotičnik v inozemstvo in da je potovanje nujno potrebno. Namesto tega potrdila se v bolezenskih slučajih lahko predloži tozadevno zdravniško izpričevalo. Brez takih potrdil se potni listi ne bodo izdajali.

Razpisani poštni uradi.

Pri kr. pošti Velika Palanka v področju poštnega in brzojavnega ravnateljstva Veliki Bečkerek je razpisana služba voditelja (IX. čin. raz.) Voditelj bo premeščen na državne stroške. — Dalje je razpisana odpravniška služba pri poštnih uradih Bled 2 (III/i), Loka pri Zidanem mostu (III/25), Slivnica pri Mariboru (III/i) in Sv. Križ pri Kostanjevici (III/). Rok za natečaj je 14 dni.

Poziv vsem Koroščem

ki bivajo pod območjem Maribora, oziroma na bivšem Štajerskem. V svrho vpeljave evidence vseh koroških beguncev, oziroma emigrantov, se isti pozivljajo, naj se zglase do 28 t. m. med 17. in 18. uro popoldne v pisarni Narodno-socijalne stranke Maribor, Grajski trg št. 1. Kdor se ne more osebno zglasiti v omenjeni pisarni, naj pismenim potom poda sledeče podatke: 1. ime in priimek, 2. dan, leto in kraj rojstva, 3. poklic, 4. kako dolgo se nahaja v Jugoslaviji, 5. natančni naslov. Zadeva važna, nepolitična in v interesu vsakega posameznika. — Kljub Koroščev v Mariboru. — Vsi listi se naprošajo, da ta oklic ponatisnejo!

Vpoklic rekrutov

se po izjavi vojnega ministra ne sme odgoditi po praznikih, ker bodo s 1. januarjem odpuščeni dosluženi vojaki. Ako bi se ministrstvo oziralo na naše praznike, bi se moralo tudi na pravoslavne, ki pridejo 14 dni za našimi.

Tečaji o umetnem ribogojstvu.

Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo, namerava prirediti v ribjem vališču na Bledu dva tridnevna tečaja o umetnem ribogojstvu in sicer bi bil prvi tečaj, ki bi se imel vršiti okrog novega leta, podajal navodila za pridobitev in valitev ribjih iker, a drugi tečaj spomladi bi obravnaval odgojevanje in nasajanje ribjega zaroda. Tečaj bode vodil rib. konzulent prof. Iv. Franke. Prijave je poslati z ozirom na omejeno število udeležencev čimpreje, najkasneje pa do 24. t. m. na Pokrajinsko upravo, oddelek za kmetijstvo. Potrebnim, manj premožnim interesentom bo imenovani oddelek Pokrajinske uprave podeljeval podpore po največ 600 kron za vsak tečaj. Prošnje za podporo s potrebnimi prilogami je istotako vložiti do zgoraj označenega dne pri oddelku za kmetijstvo. Katere dneve se bodo vršili tečaji, se pravočasno objavi potom dnevnega časopisja.

Pravoslavno kapelo

namerava v Celju zgraditi celjska pravoslavna občina. Pripravljajo se že tozadevni načrti in se je minulo soboto v hotelu »Union« že vršil prvi tozadevni sestanek, na katerem se je o stvari podrobno razpravljalo. Celo akcijo vodi g. Žečević.

Razveseljiv napredek v gasilstvu.

Z zadovoljstvom opažamo, da si naša gasilna društva, spretno izrabljajoč avstrijske valutne razmere, pridno nabavljajo iz Avstrije gasilno orodje. — Predvsem si nabavljajo dobre motorne brizgalne, ki ne potrebujejo toliko ročnih moči, ki so pri požarih vse drugje bolj potrebne, kakor pri stroju. Take brizgalne mečejo velike množine vode in so vsakemu požaru v najkrajšem času kos. Priporočamo interesiranim krogom, predvsem zavarovalnicam in industrijskim podjetjem, da gredo pri nabavi takih motornih brizgalen našim gasilnim društvom na roko in da ne skoparijo s prispevki, kajti dobro gasilno orodje je tudi njim samim v korist.

Tramvajska smrtna nesreča.

Preteklo soboto popoldne je povozil voz električne cestne železnice na klancu pri Florjanski ulici navzdol pred gostilno »Pri belem Kranjcu« staro kmetsko ženico. Žena je hotela

preko ceste in ker je bila gluha, ni slišala svarilnega zvonca, voznik pa v klancu ni mogel ustaviti voza. Žena je padla vsled sunka tako nesrečno, da je obležala vsled težkih poškodb na mestu mrtva. Obveščena je bila takoj rešilna postaja, ki je poslala rešilni voz s krsto, v kateri so odpeljali ponesrečenko v mrtvašnico.

Smrtna nesreča na državnem kolodvoru.

V nedeljo ob pol deveti uri zvečer se je pripetila na državnem kolodvoru zopet nesreča, ki je zahtevala kot žrtev družinskega očeta, ki zapušča ženo in dva otroka. Nesreča se je pripetila, kakor se dosedaj govori, vsled neprevidnosti, druge eventuelne okolščine pa še niso znane. Borštnar Ivan, 49 let star, je skočil med premikanjem iz voza. Pri tem je padel tako nesrečno, da je prišel pod kolo, ki ga je težko ranilo na nogah. Mož bi se bil kljub težki poškodbi morda še rešil, ko bi bila prva pomoč takoj na mestu, dasi bi za take slučaje moralo biti vsaj na takem kolodvoru v polni meri predvideno. Ivan Borštnar je umrl vsled izkrvavljenja. Pokojnik je bil brat soproge ravnatelja Vzajemne zavarovalnice Fr. Orehka.

Zaljubljeni romajo v dimnik!

Neka vesela družba žen in gospodov je imela že dalj časa stanovanje v Mostah, katero je izrabljala kot ljubavno mesto udeleženih zaljubljencev. Dolgo časa se o tem ni ničesar zvedelo, končno pa je nesrečen slučaj opustil to stanovanje, katero bo stanovanjski urad nakazal kaki potrebni družini. Stvar pa se je izvršila sledeče: Neka gospa je šla zjutraj mesto na trg, dogovorno s svojim ljubimcem v omenjeno svetišče ljubezni. Eden njenih prijateljev je iz zavisti obvestil njenega moža o tem ljubavnem pohodu. Mož je šel za njo in oba zasačil v stanovanju. Ko ga je žena zagledala pred hišo, je skočila iz strahu skozi okno in pobegnila nazaj v Ljubljano. Ponesrečeni zaljubljenec Romeo pa se je skril v dimnik. Mož je vdrl v stanovanje in ker ni nikogar našel, poklical stražnika. Stražnik je končno zalotil zaljubljenca v dimniku, ga potegnil iz ozke celice vsega sajastega v stanovanje, kjer ga je legitimiral in izpustil.

Zaljubljeni tatovi. — Pol milijona vredno tatinsko skladišče odkrito.

Te dni se je posrečilo policiji preprečiti predrzno tatvino v skladišču na Martinovi cesti. Pri tej priliki je bil aretiran zloglasen predrzen tat, invalid Jože Dacar, ki je bil že pred poroto, kjer je vzbujal s svojim zvitim nastopom skoro preveč usmiljenja pri porotnikih. Z njim je bil aretiran še en njegov tovariš Ivan Semen, hlapec pri tovarnarju Golobu na Glincah. Ta je namreč ukradel svojemu gospodarju voz in konja, s katerim so nameravali odpeljati tatovi pri Mencingerju ukradeno kavo in rozine. Tretji tat pa je takrat pobegnil. Nadaljna zasledovanja so odkrila jako zanimiva dejstva. Aretiranca sta pripadala izborno organizirani tatinski družbi, katero so tvorili najboljši nevarni in zraven veseljaški tatovi. Odkrili so podobno ljubavno gnezdo v Mostah. Toda v tem gnezdu niso našli ljubimca v dimniku, marveč celo družbo zaljubljenih tatov, ki so se zabavali s svojimi ljubicami. Eno izmed teh, lastnico stanovanja, in sicer 46 letno čevljarico Marijo Kogojevo v Florjanski ulici, so že aretirali. Z njo vred so zaprli tudi njenega ljubimca 28 letnega Janeza Gogala, ki je posebno ljubil veselo življenje v mešani družbi, poleg tega pa seveda tudi pridno pomagal pri raznih tatvinah. To gnezdo je bilo izborno založeno. Poleg obilice živil in pijač so našli zelo mnogo zlatnine in več drugih različnih ukradenih predmetov. Celo zalogo cenijo po današnji vrednosti do približno pol milijona kron. Veseli in bogati tatovi ne morejo veliko tajiti in ker gre tretjič rado, se morda posreči policiji izslediti še tretje veseljaško gnezdo.

Detomorilka. — Novorojenček pod posteljo.

V Dravljah pri Ljubljani se je pripetil zopet predrzen in žalosten slučaj detomora. Napačni sram, morda tudi strah in kes, gotovo pa pomanjkanje sredstev so prignali okoli 30letno deklo pri nekem posestniku v Dravljah do tega usodnega čina. Dekle je zakrivalo svoj stan. Na dan rojstva — je mati v svoji sobi porodila. Novorojenčka je zadavila, ga zavila v stare cunje in ga skrila pod posteljo, da ga kasneje kje pokoplje. Toda domačini so takoj opazili na njej sumljivo spremembo in zločin je prišel na dan. Odpeljali so mater in mrtvo dete v Ljubljano in sicer dete v svrho obdukcije v mrtvašnico, mater pa v ljubljanske zapore.

Žrtev blaznosti. — Oče umoril hčerko in težko ranil ženo.

V ljubljansko bolnico odnosno v blaznico so pripeljali rodbino Anžičevo iz Dobrunj pod Ljubljano. Mož Anžič je namreč iz dosedaj neznanih vzrokov nenadoma zblaznel. V blaznosti je napadel svojo ženo in hčerko z nožem. Obe je težko ranil. Končno so jih rešili sosedje. Moža so odpeljali v blaznico, kjer so ga s silo ukrotili. Ženo pa so odvedli z rešilnim vozom v bolnico. — Hčerka je podlegla kmalu po poškodbi, žena pa bo morda še okrevala.

Velika poneverba.

Pri ljutomerski hranilnici je poneveril njen uradnik Milan Čeh, doma iz Idrije, za 200.000 kron menic, vendar so prišli njegovim manipulacijam še pravočasno na sled, tako da hranilnica ne trpi škode. Čeha so zaprli.

Hudobna poškodba.

Strojni paznik Kutnik Adolf je v trboveljskem premogokopu iz maščevalnosti radi nekih prepirov zanalašč poškodoval elektromotor in je neznano kam pobegnil.

Zavratni roparski morilec obsojen v smrt na vešalih.

V petek, dne 16. t. m. se je pred celjskim porotnim sodiščem vršila razprava proti Janezu Spilerju, ki je obdolžen zavratnega roparskega umora. Spiler se je lansko leto peljal skupaj s kmetom Jos. Jakopinčičem, katerega je v Kosovi Vrbi pri Brežicah udaril z zato pripravljeno palico tako močno po glavi, da je Jakopinčič takoj izdihnil. Spiler se je nato polastil konj, voza in Jakopinčičeve denarnice z 2000 K in se preko Žužemberka, kjer je mimogrede ogoljufal kmeta Hotka za 14 kg ovsa, odpeljal v zasedeno ozemlje. Tam je bil aretiran in zaprt v postojnske zapore, odkoder pa se mu je posrečilo pobegniti. Prijet je bil zopet v Brežicah in prepeljan v Celje. — Obtoženec dejanje priznava. Porotniki potrdijo krivdo, nakar se razglasi obsodba v smrt na vešalih. Obtoženec sprejme sodbo silno potrt.

Iz ječe — v urad.

Belgrajsko »Videlo« piše: »Neki srezki načelnik zapoveduje svojemu pisarju: Prosim Vas, napišite pismo na sodišče, da naj gospoda Jovana N. takoj pusti iz ječe, ker ga je gospod Pribičević imenoval za pisarja tega sreza.« — Pribičević je med tem odletel in umestno bi bilo, da bi šel tja, kjer je sedel brumni pisar.

Invalidski dokumenti.

Odelenje socijalne politike pokrajinske uprave v Ljubljani razglaša sledeče:

Ker so bili v času od 1. septembra t. l. dalje ponovno pregledani vsi vojni in vojaški invalidi v vsej državi in je bilo vsakemu izročeno od pregledne komisije posebno potrdilo o invalidnosti, preneha s 1. januarjem 1922 veljavnost vseh dosedanjih invalidskih dokumentov. — (Izvid nadpregleda, Plačilni nalog (Zahlungsauftrag), Invalidska knjižica, Platežni nalog, od italijanskih oblasti izdani »Libretto personale«) — in veljajo od tega dneva dalje edinole sledeča nakazila:

1. za stalne invalide »Invalidsko uverenje« ali »Invalidsko izpričevalo«,
2. za one, ki jim je bila invalidnost priznana le začasno, »Privremena objava« ali »Začasna objava«,
3. za one, ki so se priglasili k pregledu, a jim ni bilo priznano obeležje vojnega, oziroma vojaškega invalida, »Rešenje«.

Te tri vrste dokumentov so izdajale na tiskanih obrazcih (četrt pole) edino pregledne komisije pri komandah vojnih okrugov.

4. Za invalide prejšnje srbske vojske in dobrovoljce-invalide je poleg navedenih dokumentov veljavno tudi še Rešenje prvostepenega suda v Beogradu.

Opozarjamo vse urade, javne in dobrodelne korporacije na to, da ni več smatrati invalidom onih oseb, ki bi se izkazale z drugimi dokumenti od katerekoli oblasti.

Na Štefan dan ne bodi zaspan in pridi v veliko dvorano »Mestnega doma«, kjer bode priredilo »Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani« svojo božičnico z bogatim srečolovom, petjem in plesom.

Za neprisiljeno zabavo in dobro kapljico bo preskrbljeno. Svira vojaška godba.

Dramatični odsek »Bratstva«

priredi na Štefan-dan 26. dec. t. l. celodnevni pešizlet črez Smlednik na Grmado in Šmarno goro. Zbirališče ob pol 8. zjutraj pri Zlatorogu. Odhod točno ob 8. Vabljeni so vsi člani »Bratstva« in njih prijatelji ter prijateljice. Seboj naj vsak prinese mrzlo kosilo. Bratje! Sestre! Pridite vsi na plan!

Proslava Sv. Save v Ljubljani.

Mladinsko izobraževalno društvo »Bratstvo« v Ljubljani si je nadelo nalogo, da prireja razne proslave slavnih mož. V kratkem času je priredilo že dve taki proslavi. Proslavilo je Simon Gregorčiča in Iv. Cankarja. — Tretja proslava velja sedaj našemu prosvetitelju Sv. Savi. Na dan 27. januarja 1922 je praznik Sv. Save. Ta dan priredi »Bratstvo« njegovo proslavo z akademijo, ki obeta biti ena prvih prireditev. Na akademiji sodelujejo pevska društva, člani kr. gledališča in člani »Bratstva«. Natančnejši spored pravočasno objavimo.

Velika eksplozija v rudniku.

Osem družinskih očetov plačalo z življenjem nemarnost uprave.

V torek dne 20. t. m. okrog 9. ure 20 minut je v Zenici (Bosna) v rudniku nastala velika eksplozija. Radi velike nečistosti rovov in nezadostnih priprav se je vnel plin. Vsled tega nastala eksplozija je zrušila cel rov, v katerem se je ob času nesreče nahajalo več rudarjev. Osem rudarjev je ostalo na mestu mrtvih, več pa je ranjenih. — Krivda na tej eksploziji in nesreči, ki je zahtevala 8 rudarjev, večinoma družinskih očetov, zadene ravnateljstvo, ki za varnostne in higijenske naprave ni ničesar storilo. Rudarji so se nad temi nedostatki ponovno pritoževali, a vedno zaman.

Ljudska univerza — ljudska vzgoja.

»Akad. soc.-pedagoški krožek« je v nedeljo priredil v veliki dvorani naše univerze predavanje o vprašanju, kako bi se dala resnična, to je taka izobrazba, ki ne vpošteva samo intelekta, ampak zadeva »voljo, srce in glavo — vse troje« (Gregorčič), zanesti v najširše plasti našega naroda. Predaval je prof. dr. K. Ozvald o predmetu »Kaj je in kaj ni ljudska univerza?« ter izvajal, da bi prava pot do omenjenega visokega cilja utegnila biti resnična »ljudska univerza«. — Resnična ljudska univerza, to se pravi, ne tista zmes najrazličnejših predavanj, ki se začenja i pri nas prirejati, bolj za gospodo, pod naslovom »Ljudska univerza« in ki se pri drugih narodih v tej obliki ni obnesla, ampak kulturna institucija, ki bi predvsem skušala vsestransko vzgajati ljudstvo, osobito »nižje« sloje. Nikdar pa ta institucija ne sme kreniti za tem fantomom, da bi skušala iz malega obrtnika, kmeta, industrijskega delavca... napraviti »izobraženca« v današnjem smislu besede; ljudska univerza si marveč prizadeva, v življenje teh ljudi zanesti nekaj, kar jim njihovega poklica ne bo priskutilo in osovražilo, kakor to dela današnji način izobraževanja, temveč priljubilo in pokazalo v lepši, plemenitejši luči duha. Po predavanju, ki se ga je udeležilo lepo število ljudi, zlasti iz učiteljskih vrst, tudi načelnik prometnega oddelka in zastopniki učne uprave so bili navzoči, se je razpredlo prav živahno izmenjavanje misli o vprašanju, ali in pa na kakšen način bi se resnična ljudska univerza dala tudi pri nas poklicati v življenje. In obenem se je izrekla soglasna želja, da naj »Akad. socijalno-pedagoški krožek« krepko nadaljuje s svojo inicijativo na tem polju ter skuša dobiti čim več sodelavcev za reševanje tako velikega problema, kakor je resnična ljudska vzgoja.

Državne blagajne morajo sprejemati vseh vrst bankovce!

Povodom vprašanj ali morajo carinske blagajne pri plačevanju carinskih pristojbin po deklaracijah sprejemati tudi drobne novčanice po 10 dinarjev, kadar gre za velike svote, se je generalna direkcija carine obrnila za pojasnilo na pristojna mesta in je dobila od generalnega inšpektorata ministrstva financ odgovor Narodne banke pod br. 64.603 z dne 30. novembra t. l. te-le vsebine: »Po zakonu o Narodni banki in zakonu o državnem računovodstvu so novčanice Narodne banke obče plačilno sredstvo **v vsi državi in vse velike in drobne novčanice se morajo sprejemati brez vsakih omejitev kakor od poedincev, tako od državnih oblasti in drugih zavodov.**

Bankovci po 5 dinarjev

se kmalu vzamejo iz prometa ter izgube tri mesece potem svojo veljavo.

Osebni promet z Avstrijo

se z novim letom 1922 znatno olajša. Izdajali se bodo potni listi za daljšo dobo, da bo mogoče ž njimi večkrat prekoračiti mejo. Tudi se bodo izdajali potni listi za cele rodbine. Pri odhodu iz Avstrije ne bo treba vizuma.

Razdelba civilnih oblek

pri vojaški intendanci je zaključena z 31. 12. 1921 in je vsaka osebna ali pismena intervencija pri tej ustanovi brezuspešna in naj se opusti. Samo ujetniki, ki so se vrnili po 1. V. 1921 morejo dobiti še civilno obleko ako imajo tozadevno uradno potrdilo pristojne občine in orožniške postaje. — Natančna navodila vposlana so bila na okrajna glavarstva v obvestitev občin.

Na poštno ravnateljstvo v Ljubljani

se obrača prizadeto delavstvo iz Jesenic s prošnjo, naj odredi napravo vsaj še ene luči tam, kamor hodijo stranke pri uradu Jesenice I. Do sedaj ima celi poštni urad samo eno žarnico. Podjetje K. I. D. prispeva za luč 175 K. Gotovo dobiva tudi predstojnik omenjene pošte kak pavšal za razsvetljavo.

Ministromanija.

Beogradska »Politika« priobčuje uvodnik, v katerem piše med drugim: »V času krize bolehajo vse vladajoče stranke na neki specijalni bolezni, ki bi jo lahko imenovali ministromanija. V času krize je 90 % poslancev okuženih od te bolezni... Bolezen je po svoji naravi živčna. Bolnik se domišlja, da more sedeti samo na fotelju in nikakor ne navadnem stolu. Bacil je znan: to je ministrski portfelj. Čim se poveča število ministrskih portfeljev in se uvaja še mesto državnih podtajnikov, tem večje je število kužnih bacilov.«

V Trbovljah

se je pojavila nova bolezen. Bolnik skoraj popolnoma oslepi, a čez tri do štiri dni zopet izpregleda. Bolezen je skoraj gotovo nalezljiva, ker v nekaterih rodbinah so jo imeli vsi člani.

Trboveljska premogokopna družba

je sklenila postaviti za vršitev tekočih poslov v Ljubljani izvršilni odbor, čigar člani so štirje l. 1921. v upravni odbor sprejeti jugoslovenski državljani. Ti upravni svetniki so gg.: stavbeni ravnatelj Klinar, advokat doktor Benkovič, poslanik na r. vitez Pogačnik, ravnatelj Praprotnik. Uprava družbe je sklenila **prenesti v Ljubljano ravnateljstvo in knjigovodstvo.**

Radićev poslanec Janeček umrl.

V Zagrebu je umrl za pljučnico prvi dan po izpustu iz zaporov poslanec Radićeve stranke Janeček. Zaprt je bil, ker je javno hujskal ljudstvo na upor. Janeček je bil češkoslovaški državljan

ter bi v naši državi sploh ne bi smel biti izvoljen za poslanca, ker še ne živi pri nas eno leto. Iz Češkoslovaške je moral bežati, ker je bil obtožen nepoštenih manipulacij pri aprovizaciji, nakar ga je vzel Radić pod svoje okrilje.

Slovenke, naročite si Gospodinjski koledar za leto 1922,

ki je izšel v založbi Jugoslovenske Matice v Ljubljani. Uredila ga je pesnica Utva. Poleg drugega praktičnega čtiva ima koledar knjigovodstvo in zapiske za vse dni v letu. Koledar mora postati priročna knjiga za naše gospodinje. Stane 30 kron v knjigarnah, za članice Jugoslovenske Matice pa 20 K in se dobiva v pisarni Jugoslovenske Matice, Pred škofijo 21.

Priporočamo Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, Marijin trg 8. Hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje po 4 in pol odstotka; hranilne vloge z odpovednim rokom pa po dogovoru.

Velika krivica.

Pri nas in v Dalmaciji imamo dohodninski davek, v Srbiji ga ne poznajo. V tem oziru so v Srbiji na boljšem, zato se naravno protivijo, da bi se ta davek razširil tudi na Srbijo.

Toda v Srbiji imajo nekaj slabšega, to je predvsem kazenski zakon. Naš je boljši, modernejši kakor srbski. Ta reakcijonarni srbski kazenski zakon, ki ne izključuje batinanja, so zato, ker je slabši od našega, razširili tudi na Slovenijo. Morda bi se potrebo takega zakona dalo utemeljevati za Macedonce, a ne za nas. Ta zakon se je razširil na celo kraljevino *brez parlamenta,* enostavnim naredbenim potom. Zakaj niso tako postopali z dohodninskim davkom, zakaj tega zakona niso naredbenim potom razširili na celo državo?

Iz te primere sledi, da hočejo nam vsiliti vse, kar je slabo, in da ne marajo, da bi bili tudi mi deležni tega, kar je pri njih dobrega.

Je li to narodno jedinstvo?

Temu ni kriv bratski srbski narod, ampak njegovi voditelji, predvsem pa so temu krivi naši slovenski demokrati, ker vsemu pritrdijo samo, da se ohranijo na ministrskih stolčkih.

To je velika, vnebovpijoča krivica!

Deficit Kranjske industrijske družbe.

Upravičeno pišemo današnje vrstice, da razbistrimo nekoliko položaj, v katerem se večkrat K. I. D. nahaja. Ta družba dela namreč z deficitom, pa ne morda radi tega, ker so delavske plače ogromne ali morda radi tega, ker ni dela o ne, vse kaj druzega je. Danes posvetim pažnjo elektrodni tovarni na Blejski Dobravi. V tej tovarni pašuje in kraljuje nemško naduti inž. Becker (sliši se celo, da sploh ni inžinir, da se le za tacega izdaja). Ta dični gospod je rak-rana KID in temu gospodu se steka ves družbin »deficit« v žep.

Poglejmo kako. Ta dični gospod ima za se in svojo »švabkinjo«-ženo ter za služkinjo 9-10 sob in vse te sobe so cel dan zakurjene. Porabi ta gospod dnevno 1 kubični meter drv — mesečno 30 metrov drv. Če družba ne verjame, naj pogleda v njegovo drvarnico, videla bo čudo! Dalje. Ta gospod si je pustil izdelati že tri velike čebeljnjake; dva je prodal, eden leži v podstrešju in čaka kupca. Dobiček odn. izkupiček se je stekel v žep g. Becker, les in delavce je dala KID. Še dalje. G. Becker si je pustil napraviti raznega okusnega pohištva za svojo vilo, les je seve dala KID — delavce tudi. Najlepše izmed vsega je pa to, da KID o vsem tem nič ne ve in se je ves ta »deficit« stekal neopaženo v sam en žep.

In zakaj vse to? Zakaj mora ravno Nemec požirati vse najboljše in pri tem še polniti svoj nikdar siti žep? Jeli res tako potreben kak čifutski Becker na Dobravi. Sam se okrog hvali, da so elektrodi njegov »patent« in le on izdeluje najboljše. To pa drži. Zakaj so mu pa iz Tirola poslali nazaj 65.000 kg elektrodov od poslanih 60.000 kg? So li bili tako dobri, da jih Tirolci niso marali? In zakaj je Becker ostal sedaj samo še na italijanskih odjemalcih?

Tu je treba remedure, pa ne samo na Dobravi, KID treba posvetiti nekoliko pažnje, tam ni vse v redu. KID ima več Beckerjev, ki spravljajo »deficite« v lastni žep. So pa ti »Beckerje« naši najhujši sovražniki. So pa tudi izjeme in žalibog, da so te izjeme jako redke. Glavni ravnatelj Moroh se je že parkrat pokazal kot mož na svojem mestu in upamo, da bo sam napravil potrebno remeduro in popravil, kar se popraviti da. Njemu enaka sta tudi Mayer in Klein. Čeravno trdi Nemci, vendar vpoštevajo kje so in kako morajo postopati, zato vsa čast takim ljudem. Za danes le toliko, ker se na KID še povrnemo in kaj povemo.

Socijalno gibanje.

Nečuven škandal.

Obupan nižji državni nameščenec nas je naprosil, da pozovemo vsa usmiljena ljubljanska srca, naj mu priskočijo v skrajni sili na pomoč. Mož je vojni invalid, ima že dolgo bolno ženo ter več otrok. Zašel je s svojimi prejemki tako daleč, da ne more svoji družini nabaviti niti najpotrebnejšega za življenje. Ker nam je osebno znan kot resen, vzorno soliden in marljiv človek, ga najtopleje priporočamo. Prispevke sprejema uprava našega lista pod besedo »Nižji drž. uradnik«. — Tega žalostnega slučaja si niso izmislili morda kaki malkontenti, marveč ga posnemamo iz »Slov. Naroda«. Javni nameščenci bodo pa menda vendar enkrat uvideli, v kakšne roke so položili svojo usodo s tem, da so volili verižnike v parlament. Čudimo se le, da vlade ni prav nič sram, da morajo njeni nameščenci prositi javne miloščine. Preostane sedaj edino le še tatvina, ker tako daleč smo že prilezli na psa!

Za oskrbo ubogih.

Mestni magistrat pošilja te dni vsem imovitejšim ljubljanskim krogom pozive, naj bi se zavezali vsak mesec prispevati poljuben znesek za oskrbo ubogih. S tem bi se odpravilo dosedanje podpiranje posameznih ubogih po hišah ter bi vsi zares potrebni ubogi dobivali poslej primerne mesečne podpore na magistratu. Izjave je vračati mestnemu knjigovodstvu na magistratu. Galletova hiša II. nadstropje. Ker se pozivi morda niso poslali komu, da bi se sam rad odkupil dosedanjega nadlegovanja, naj bi se oni, ki žele to plemenito akcijo podpirati, zglasiti zaradi poziva v mestnem knjigovodstvu.

Podporno društvo slepih v Ljubljani

se obrača do vseh plemenitih src z milo prošnjo, da priskočijo z darovi v denarju ali v obleki na pomoč kot božično darilo oslepelim revežem. Darila se naj blagovolijo poslati na predsedstvo gori imenovanega društva v Ljubljani, Wolfova ulica 12.

Novi stanovanjski zakon sprejet.

Zakonodajni odbor je sprejel, oziroma raztegnil na celo državo stanovanjsko naredbo, kakršno je uveljavila leta 1920 deželna vlada za Slovenijo. Pomembne so določbe, da se morajo vsa bančna podjetja, zavarovalne družbe, industrijska in trgovska podjetja v teku dveh let izseliti v lastna poslopja. Isto velja za vse privatnike, ki imajo dva in pol milijona premoženja ali letnih dohodkov 60.000 dinarjev. Pristojne krajevne oblasti smejo siromašne najemnike oprostiti 20 % pristojbine.

Zagorje ob Savi.

V Zagorju smo dobili novega župana in sicer so izvolili stari, v l. 1913 voljeni liberalni odborniki za župana Drago Korbarja (Jugoslov. dem. stranke.) Po novem občinskem volilnem redu izvoljeni odborniki še niso v funkciji, ker se vladi prav nič ne mudi urediti občinske razmere v občinah, kjer so bili razveljavljeni komunistični odborniški mandati. Rudarji trboveljske premogokopne družbe so doživeli na izplačilni dan, dne 10. t. m. pravo katastrofo. Odtegnilo se jim je od 14-dnevne plače osebno-dohodninski davek za celo polletje v enem obroku. Kaj se pravi družinskemu očetu od bore plače odvzeti 800.— in se več kron, ve le tisti, ki se ima boriti s sedanjo draginjo ter preživljati in oblačiti svojo družino. Tako početje od strani davčne oblasti je nekaj, kar se ne da tolmačiti. — Tisti organi, ki so to ukrenili in ravnateljstva, ki ta udarec na sedanje slabe gmotne razmere rudarjev niso preprečila, so kriva, da je naše delavstvo po pravici razburjeno in ogorčeno. Jeli treba, da se v naši državi tako kruto postopa z najbolj siromašno maso?! Če že mora biti, da plačuje delavec od draginjske in rodbinske doklade osebno dohodnino, potem bi se pač morala najti pota, da bi se pobral davek brez občutnega udarca za delavstvo. Mesečni odtegljaji ne bi povzročili tega gorja, kakor ga je enkratni odtegljaj polletnega osebnodohodninskega davka pri štirinajstdnevni plači. — NSZ je izposlovala pri oblastih, da se ne odtegne davek naenkrat, kljub temu pa se je zgodilo, za kar zadene krivda rudniška ravnateljstva. Danes, ko tare neznosna draginja najbolj delavne sloje, res ni potreba, da se s takimi občutnimi odtegljaji spravlja naše rudarje v obup.

»Bratstvo« si je ustanovilo knjižnico.

Prosimo prijatelje delavske mladine, da nam darujejo knjig, ali pa gmotno podprejo, da bomo mogli čim več nuditi našemu ukaželjnemu naraščaju. Knjige se naj pošljejo v društveni lokal v Gosposki ulici (Zlatorog), ali pa naj se naznani naslov, da pošljemo po nje.

Državna posredovalnica za delo.

Pri vseh podružnicah »Drž. posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 4. do 10. decembra 1921 dela 99 moških in 52 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 66. Promet od 1. januarja do 10. decembra 1921 izkazuje 318.15 strank in sicer 15.657 delodajalcev in 16.158 delojemalcev. Posredovanj se je zvršilo v tem času 9734. Dela iščejo: rudarji, kovinarji, natakarji, natakarice, peki, mlinarji, mesarji, zidarji, trg. sotrudniki, prodajalke, strojniki, kurjači, dninarji, pisarniške moči, družabnice, vzgojiteljice, kuharice, služkinje, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejmejo: rudarji, ključavničarji za orodje, mizarji, lončarji, usnjarji, drvarji, čevljarji, žagarji-gateristi, lesni delavci, blagajničarki za hotel, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Koliko zidarjev in profesijonistov

se bo potrebovalo prihodnjo pomlad za stavbna dela v Ljubljani? Za nove zgradbe 200, za ometavanje 100 zidarjev, 200 težakov in 100 profesijonistov (mizarjev, tesarjev, slikarjev, steklarjev, ključavničarjev i. dr.) Če bo ugodna pomlad, se prično vsa ta dela že koncem marca; najprej kopanje tal, meseca aprila pa zgradbe temeljev, ometavanje dograjenih hiš, zajedno pa s temi deli izvršitve profesijonistovskih naročil.

Zastopniki železniških organizacij pri finančnem ministru.

Zastopniki železničarskih organizacij so posetili finančnega ministra povodom predložitve resolucije glede draginjskih doklad in enkratne pripomoči za železničarje. Pojasnilo se jim je, da je njihova stvar v razpravi in da bo rešena v nekaterih dneh. Zastopniki železničarjev bodo radi tega ostali v Beogradu, da počakajo na rezultat razprave. — Bomo videli, koliko bodo opravili.

Pogajanja v tiskarski obrti.

Zastopniki grafičnih delavcev in lastnikov tiskaren, ki so se 12. t. m. sešli v Zagrebu na pogajanja zaradi novih tarif, so se brez uspeha razšli, ker so bile razlike med obojimi stališči prevelike. Zastopniki obeh strank potrebujejo novih navodil od svojih organizacij. Pogajanja so odgodena do 15. januarja p. l.

Nameravane demonstracije na Češkem.

Zveze strokovnih organizacij železničarjev, poštnih in javnih nameščencev, so imele protestne shode proti znižanju mezd javnih nameščencev, sklenjenemu v parlamentu in so sklenile prirediti dne 22. decembra v vseh večjih mestih velike demonstracije proti temu sklepu parlamenta.

Zopetna rudarska stavka na Moravskem.

Kakor javlja »Tribuna« iz Moravske Ostrave, so delavci kemične industrije na ostrovsko-karvinskem industrijskem ozemlju dne 18. t. m. pričeli stavkati, ker so podjetniki odklonili zahtevo po dodatku za gospodinjstvo v višini 10 odstotkov letnih dohodkov. Izdatki za ta dodatek bi znašali 20 milijonov kron.

Iz vrvarnice v Grosuplju

se nam pritožujejo delavci in delavke nad sramotno nizkimi plačami, s katerimi nikakor ne morejo izhajati, če še tako štedijo in siromašno živijo. Delavke dobivajo le 22 do 26 kron, moški pa 30 do 40 kron. Ako te vrstice ne ganejo lastnikov za pravičnost, sklicalo bo delavstvo protestni shod ter poklicalo socijalno skrbstvo na pomoč.

Skupščina javnih nameščencev v Zagrebu.

Javni nameščenci v Zagrebu so sklicali minulo nedeljo veliko zborovanje, na katerem so razpravljali o korakih za dosego izboljšanja gmotnega položaja. Na zborovanju je prišlo do izraza naravnost obupno ogorčenje nad vlado, ki v tej strašni draginji nima za uradnike drugega nego obljube. Skupščina je pooblastila osrednji odbor Zveze javnih nameščencev, da nujno in odločno zahteva od vlade za uradništvo doklade, ki bodo odgovarjale današnjim življenjskim razmeram. Obenem je skupščina pooblastila odbor, da o svoji akciji obvesti javnost.

Cena je postranska stvar.

Pred kratkim sem čital v »Slov. Narodu« nek oglas, ki me je tako razburil, da sem list odložil z jezo. Glasil se je približno takole: »V sredini mesta se išče lepo stanovanje s tremi sobami in kuhinjo. *Cena postranska stvar!*«

Kdo je torej ta falot, ki si na ta način upa žaliti revnega človeka? Verjamemo, da je v Ljubljani toliko pritepenih verižnikov, da bi noben delavec in noben uradnik ne prišel do stanovanja, ako ne bi bilo oblasti, ki jih ščiti. Sicer je ta zaščita precej skromna, toda nekaj pa je le. Iz gornjega oglasa, ki bi ga pošten list ne smel prinesti v takšni obliki, je razvidno, da se stanovanja preplačujejo. Koliko stanovanj je bilo na ta način že odtegnjenih revnemu prebivalstvu! Tatovi, verižniki, goljufi, pritepenci, ki znajo vse jezike, imajo seveda denarja kakor črepinj, zato lahko plačajo tudi 100 krat višjo ceno, samo da dobijo stanovanje, da lažje barantajo.

Oblast bi morala upravo lista vprašati za ime takega falota in ga izgnati iz države. Kdor v oglasih namiguje na korupcijo, ta ni boljšega vreden!

Verjamemo, da verižniki radi plačajo vsako ceno, ker živijo od same goljufije; ker jim njihov kšeft nese po 500 odstotkov in še več dobička. Zato si tak in še drugi luksus prav lahko privoščijo. Toda nas, ki stradamo, kaj takega žali, globoko žali. Zato imamo pravico, da zahtevamo za te pijavke najstrožje kazni. V tem oziru se je do danes gre-

šilo, zato vidimo vsak dan več verižnikov. Posebno v zadnjem času so se zopet hudo razpasli. kar bridko občutimo pri nakupovanju najpotrebnejših življenjskih potrebščin. Zato bi za take oderuhe nobena kazen ne bila prestroga.

Najboljše bi bilo, da bi se take brezvestneže, ki povzročajo, da tisoče rodbin trpi v strašni bedi, kratkomalo potegnilo na vešala. Drugače se jih ne bomo iznebili prej, da nam bodo celo kri izpili. To niso solidni učeni trgovci iz predvojne dobe, ampak so nastali šele med vojno in so imeli prej vse druge profesije, samo trgovske ne. Ako bi država odločno nastopila proti njim in izvedla pravočasno, dokler denarja niso poskrili, hudo obdačenje, kakor zaslužijo taki tatovi, bi bilo danes mnogo boljše, Toda naših zahtev vlada ni upoštevala in je s tem dajala verižnikom in tihotapcem potuho. Kaznovala je vedno le reveže, velike pa je pardonirala. Postopala je napram njim tako, kakor bi bila v sorodu z njimi.

Zato pa je danes mogoče, da se nas reveže, ki smo brez stanovanj in brez kruha, izziva s tem, da se v »Slov. Narodu« išče stanovanja s pripombo, da je denar postranska stvar. Kdor ima danes toliko denarja, da razsipa z njim, ga gotovo ni prislužil poštenim potom, zato zasluži, da se ga posadi na zatožno klop.

nje in zahteva od uradnih predstojnikov, naj strogo pazijo na to, da se ta žalostni pojav čimprej zatre. — Podpišemo to z obema rokama! Obenem pa svetujemo g. pokrajinskemu namestniku, naj gre stvari do dna in naj ugotovi, kdo so ti državni uslužbenci, ki pri današnjih razmerah pijančujejo. Možnosti sta dve: 1. Ali si pridobivajo izredne vire dohodkov z veriženjem ali pa na kak drug »postranski« način; 2. ali pa zapijejo svoje bore prejemke iz obupa, ker z njimi danes drugega ne morejo pričeti. V prvem slučaju smo zato, da se v takih slučajih napravi radikalna remedura, v drugem slučaju pa ni druge pomoči, kakor dati ljudem to, česar neobhodno potrebujejo.

Mislimo pa, da je to vse le natolcevanje in obrekovanje ljudi. Gospod pokrajinski namestnik bi pač lahko vedel, kako živi danes državni uslužbenec. Taka splošna sodba je žalitev, proti kateri najodločneje protestiramo. To pa zlasti zato, ker se je tudi naši direkciji zdelo potrebno, da je to okrožnico objavila v svojem Službenem listu in nas tudi pavšalno indirektno označilo kot pijance. — Uradništvo se nahaja v takem položaju, da ga je treba dvigniti materijelno in tudi moralno, ne pa tlačiti še moralno s takimi neoportunimi okrožnicami.«

Strokovni vestnik.

Članom podružnice Narodne socijalne Zveze

mesta Maribor se sporoča, da blagovolijo odslej naprej plačevati članarino direktno pri tajništvu Narodno-socijalne Zveze, ki se nahaja na Grajskem trgu štev. 1. Vsak član naj skrbi, dá opravi to svojo dolžnost vsaj do 10. vsakega meseca za celi mesec v naprej, s seboj naj pa prinese svojo člansko knjižnico, da se mu v njej potrdi vplačani znesek. Kdor pa bi temu pozivu ne ugodil in bi plačevanje članarine par mesecev opustil, se ga smatra kot izstopivšega člana. Zato tovariši, bodite točni in vstrajni!

Tajništvo Narodno-socijalne Zveze v Mariboru.

Anketa zasebnih delavcev.

Na inicijativo Zveze zesebnih nameščencev Jugoslavije, se je vršila v občinskem domu anketa zastopnikov beograjske in obrtne zbornice in zastopnikov zasebnih nameščencev iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva in Splita. Na anketi, ki je potekla zelo živahno, so razpravljali o davčni politiki ministrstva za finance z ozirom na davke na plače zasebnega nameščenstva. Glede na mišlenje vlade, da se vprašanje obdavčevanja plač za leto 1922 reši s posebnim zakonom, je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da ministrstvo za finance, odnosno narodna skupščina popolnoma izvzame od davka na dohodke delavcev in nameščencev eksistenčni minimum, ki se je ugotovil z 12.000 dinarji. Končno so sklenili, da to resolucijo posebno odposlanstvo izroči ministrstvu za financo in narodni skupščini.

Žalostno poglavje.

»Poštni Glasnik« priobčuje zanimiv članek, ki nam osvetljuje na eni strani vso mizerijo javnih nameščencev, na drugi strani pa več nego čudne zahteve naših oblastnikov, ki se še do danes ne zavedajo, da je javni nameščenec tudi človek, kateremu utegne prej ali slej poiti potrpežljivost, da utegne poseči po skrajnih sredstvih. Omenjeni članek podajemo v celoti:

»V Službenem listu poštnega ravnateljstva v Ljubljani štev. 53/21 je izšel pod štev. 42.907/I a — 21 odlok poštnega ministrstva, z naslednjo vsebino:

»Poštni uslužbenci ne smejo sprejemati darov in ne smejo imeti brez posebnega dovoljenja nobenih postranskih opravil.

(Štev. 42.907/I a — 21.) Z odlokom štev. 60.546 od 28. oktobra 1921 opozarja poštno ministrstvo, da je poštnim in brzojavnim uslužbencem strogo prepovedano, da bi ob kakršni koli priliki sprejemali denarna darila bodisi od bank, bodisi od industrijskih in trgovskih podjetij, ker se to ne sklada z njih dostojanstvom in tudi ni v interesu službe.

Tudi se ne smejo poštni in brzojavni uslužbenci ukvarjati z drugimi opravili ali pa sprejemati postranske službe, ki bi ne bile primerne njih dostojanstvu ali ki bi jih kakorkoli ovirale, da bi ne mogli svojih uradnih dolžnosti vestno in natančno izpolnjevati. Vsako tako postransko opravilo ali službo mora uslužbenec naznaniti svoji višji oblasti. Kdor tega ne stori, bo kaznovan.«

Ne maram se pečati z ono stranjo članka, ki bi ji človek prisodil stvarnost. Je že to staro pravilo, da se dvema gospodarjema ne more služiti. Ako bi se pa vendar poskušalo z dvojnim zaslužkom, bi to ne bilo v redu in bi bilo vredno obsodbe. Zato sem tudi jaz, da se taka pravila, ki bi jih itak vsakdo moral vedeti, ljudem pokličejo v spomin, toda v drugi obliki.

Moj namen je, ob tej priliki ugotoviti, da gospodje na važnih mestih iz našega »dostojanstva« brijejo norce. Tem gospodom bi svetoval, naj si naše »dostojanstvo« nekoliko bolje ogledajo — ali sploh ogledajo. Ako bi bili poučeni o naši bedi, o našem resničnem položaju, ako bi ti gospodje videli, kako živimo, s čim se preživljamo, kako smo oblečeni, da se skoro na ulico ne upamo več — da o kakem razvedrilu niti ne govorimo, potem bi nas ne žalili z »dostojanstvom«.

Da, tako daleč smo, da nam bo naše »dostojanstvo« prav kmalu dovolilo, da pošljemo naše otroke beračit, žene pa tudi še h kakemu drugemu poslu! Mi sami pa bomo primorani sprejeti vsako drugo službo, akoravno našemu »dostojanstvu« ne bo primerna. In to vse zato, ker se za ubogo uradniško paro gospodje tako pošteno brigajo.

Ako že tako dobro poznate naše dolžnosti, priznajte nam vsaj tudi tistih bore pravic, ki so k najprimitivnejši življenjski eksistenci državnega uslužbenca in njegove družine brezpogojno potrebne.

Bodite prepričani, gospodje, da vam potem ne bo treba izdajati lekcij, kaj sme delati državni uslužbenec in kaj ne, ker njegova skrb se bo koncentrirala potem po večini okoli službene dolžnosti. To je nepobitno dejstvo, ki je podprto z dokazi naše preteklosti. Mi smo v taki mentaliteti vzgojeni. Z izjemami med našimi tovariši, če jih je sploh kaj, pa bomo obračunali sami in tudi povojni naraščaj vzgojili v tem smislu.

Ako pa se hočete norčevati iz nas v takih težkih časih še naprej in nas žaliti z našim »dostojanstvom«, svobodno Vam! Povemo pa pri tej priliki odkrito mnenje vseh trpinov: **Preden poginemo od gladu, preden pademo v najžalostnejši štadij trpljenja — se utegne zgoditi kaj takega, kar ne bo prav ne Vam, ne nam. Ta moment pa je bližji, kakor si kdo misli!«**

Žalitev, natolcevanje in ironija.

Iz »Poštnega Glasnika« posnemamo nastopna izvajanja, da občinstvo uvidi, kakšne nazore imajo brezskrbni mogočniki o naših javnih nameščencih. Žalitev se tiče vseh javnih nameščencev in jih priobčujemo v svarilo, da bodo pri bodočih volitvah vedeli, komu naj oddajo svoje glasove.

»Gospod pokrajinski namestnik ugotavlja v okrožnici od 22. novembra t. l., da se je razpaslo med političnim državnim uslužbenstvom pijančevanje in zahteva od uradnih predstojnikov, naj strogo pazijo na to, da se ta žalostni pojav čimprej zatre. — Podpišemo to z obema rokama! Obenem pa svetujemo g. pokrajinskemu namestniku, naj gre stvari do dna in naj ugotovi, kdo so ti državni uslužbenci, ki pri današnjih razmerah pijančujejo. Možnosti sta dve: 1. Ali si pridobivajo izredne vire dohodkov z veriženjem ali pa na kak drug »postranski« način; 2. ali pa zapijejo svoje bore prejemke iz obupa, ker z njimi danes drugega ne morejo pričeti. V prvem slučaju smo zato, da se v takih slučajih napravi radikalna remedura, v drugem slučaju pa ni druge pomoči, kakor dati ljudem to, česar neobhodno potrebujejo.

Mislimo pa, da je to vse le natolcevanje in obrekovanje ljudi. Gospod pokrajinski namestnik bi pač lahko vedel, kako živi danes državni uslužbenec. Taka splošna sodba je žalitev, proti kateri najodločneje protestiramo. To pa zlasti zato, ker se je tudi naši direkciji zdelo potrebno, da je to okrožnico objavila v svojem Službenem listu in nas tudi pavšalno indirektno označilo kot pijance. — Uradništvo se nahaja v takem položaju, da ga je treba dvigniti materijelno in tudi moralno, ne pa tlačiti še moralno s takimi neoportunimi okrožnicami.«

Jugoslovanskim viničarjem.

Vaš stan je še edini, ki vkljub svoji mnogobrojnosti še ni organiziran, čemur je posledica, da se vaše razmere niti za las niso izboljšale, čeprav je vino v cenah tako poskočilo, kakor noben drug proizvod v državi. Vaše delo ni bilo nikdar tako plačano, kakor bi vsaj približno moralo biti plačano, to pa radi tega, ker so bili in so vaši gospodarji — veleposestniki, organizirani v takih strankah, ki nikdar niso primerno zastopale vašega stanu pri poklicanih oblastih. Ko so se bližale volitve, tedaj so prišli tudi med vas ljudje, ki so apelirali na vašo narodnost, Ali pa govorili, kaj narodnost, mednarodnost je prava pot, ki vas bo privedla na boljše stališče. V zadnjem času pa so prišli celo taki, ki so vam rekli: »kaj narodnost in mednarodnost, komunizem vas bo rešil«. Brenčali so toliko časa okoli vas, da so bile volitve končane, sedaj pa so pozabili na vas in vi, nadalje tisti reveži, kot ste bili pred volitvami, raztreseni in neorganizirani.

Ker se v vsaki državi kaj doseže, le če vsi zahtevajo, a prav čisto ničesar, če zahteva posameznik, je vaša prva in sveta dolžnost, da se organizirate, ker organizirani boste tvorili skupino, ki bo imela svoje poslance in ki bo v stanu z zahtevami stopiti pred svoje gospodarje, ki bodo tem združenim zahtevam ugoditi morali in mogli.

Kako to doseči?! — Mi smo tako srečni, da imamo, kakor vsi drugi narodi tudi svojo lastno državo. Kdo naj nam pa zapoveduje v ti državi? Vendar mi sami, ker kar so vredni drugi narodi, smo vredni tudi mi, ki imamo iste pravice do lastne države in udobnega življenja, kakor vsi drugi narodi na svetu, ki niso na čisto nič drugačen način ustvarjeni kakor mi Slovenci in sploh Jugoslovani. Smo država, katero tvori jugoslovanski narod in v kateri hočemo biti sami svoji gospodarji in hočemo o našem življenju v državi sami odločevati. Organizirati se moramo čisto na novo in sicer na narodni podlagi. Internacijonalizem, katerega je gojila prej socijaldemokratična stranka, je ob izbruhu svetovne vojne izginil, ker ni bil v stanu človeško klanje preprečiti, a za nas je pa popolnoma izgubil vsak pomen, z dnevom, ko smo postali svobodni jugoslovanski državljani.

Svetovna vojna je pa ustvarila tudi komunizem ali bolje rečeno, ljudi ki bi hoteli drugače živeti na račun onega, ki marljivo dela za svoj obstanek in če to ne bi šlo z lepa, pa s klanjem in morenjem lastnih bratov, kakor nam to kažejo razmere v Rusiji. Kaj nam preostaja torej drugega, kakor vstopiti v Narodno-socijalistično stranko, pod katere okriljem naj se zbere vse, kar od poštenega dela živi in se zaveda, da je slovenskega rodu. Človek, ki ni ponosen na svoj jezik in narod, iz katerega je izšel, ni vreden svobode v lastni državi, hočemo pošteno delati in tudi toliko zaslužiti, da bomo lahko pošteno živeli. V to svrho pa se moramo organizirati, da pridemo do svojih pravic, do zemlje, katero smo do sedaj za tujca obdelovali in da odbijemo vsak napad na obstoj naše države, pa naj pride od strani med nami nepotrebnega internacijonalizma ali pa razbojniškega komunizma.

Začnimo z organizacijo takoj, da bomo že pri bodočih volitvah v državni zbor, ki morda niso več tako daleč, stali kakor en mož pod okriljem »Narodno-socijalistične stranke« in s tem dosegli to, kar nam do danes še nobena stranka dati ni mogla, to je da se bo naše stališče v toliko zboljšalo, da bomo tudi mi enkrat živeli kakor se poštenemu človeku, ki dela od ranega jutra do poznega večera, živeti spodobi. Organizirajte se povsod, v vsakem kraju. Pogovorite se in vprašajte za svet najbližje učitelje, ki vam bodo radi pomagali, ali se pa obrnite naravnost na podružnico NSS v Mariboru, v Ptuju, Celju ali pa v Slovenjgradcu, od koder boste dobili takoj potrebna navodila in tiskovine. Nar.-socijalna stranka naj bo v naši državi mati vsem slojem, ki si svoj vsakdanji kruh na ta ali na oni način pošteno služijo, a pri vsem tem ne pozabijo, da jih je rodila slovenska mati in so ponosni na to, da so jugoslovanski državljani. Svoje pravice v lastni hiši si bomo izvojevali sami brez intrigiranja ljudi, ki so materin jezik prodali za počen groš in dosegli bomo blagostanje brez prelivanja bratske krvi.

Iz stranke.

Vsem krajevnim organizacijam NSS

so se razposlale te dni okrožnice s pregledom dosedanjih vplačil na strankinih prispevkih za tekoče leto. Krajevne organizacije imajo tedaj jasno sliko o vplačanih prispevkih na strankinem davku, za znake in milijonski sklad par, dalje koliko blokov so prevzele za nabiranje podpisov na obveznice za narodno-socijalističen sklad á 1000 K in 120 K. Organizacije se pozivajo, da se ravnajo po danih jim navodilih glede strankinih prispevkov. Koder se v tem pogledu še ni organiziralo podrobno delo, naj se to nemudoma izvrši! Le ako se bo vsaka krajevna organizacija v polni meri zavedala dolžnosti in za svoj okoliš organizirala podrobno delo, potem pač lahko z vedrim licem zremo v bližnjo bodočnost, ko bomo morali temboli strniti naše vrste, da priborimo delavnemu ljudstvu tisti ugled in zastopstvo v vseh javnih vprašanjih, ki mu po številu gredo, in za katere ga je vladajoči kapitalistični in bankokratski sistem oropal. Pričakujemo, da naš apel pri nobeni organizaciji ne pade na nerodovitna tla; pač pa obratno, da se bo delovanje vseh naših krajevnih organizacij v resnici poživilo in zamujeno z eventualno potrebno reorganizacijo v polnem obsegu naknadilo!

V dosego tega, tovariši pogumno in neustrašeno na delo! Zbirajte povsod in ob vsaki priliki strankine prispevke tako z rednim vplačevanjem strankinega davka kot z razpečavanjem naših znakov in blokov za sklad par ter nabiranjem podpisov na obveznice za naš sklad! Zneske nakazujte po dostavljenih vam položnicah!

Organizacije,

ki še niso naročile znakov, blokov za sklad par in blokov obveznic, naj to nemudoma store! Smotreno započeta podrobna akcija, izvedena po agilnih, našega pokreta polno zavedajočih tovariših nas privede do neprecenljivih

moralnih in gmotnih uspehov! Krajevne organizacije, tovariši in tovarišice, na delo za našo skupno stvar z ono resnostjo in samozatajevanjem, ki nas mora v teh težkih in resnih časih tem tesneje družiti! Čakajo nas skorajšnji hudi boji z našimi nasprotniki; potrebno je tedaj tembolj, da se že sedaj pričnemo pripravljati in naše postojanke utrjevati z resnim in smotrenim podrobnim delom po prislovici: Za vojno treba denarja, denarja in zopet denarja!

Celotni ali delni dobiček

iz raznih družabnih prireditev je v stanu strankine finance znatno okrepiti. Omenili smo že na tem mestu, da so nekatere kraj. organizacije naklonile iz takih sredstev znatne zneske strankini blagajni. Upamo, da nas zopet v kratkem presenetijo s takimi denarnimi nakazili. Ali ne bi bilo mogoče tudi v onih krajih, kjer naše organizacije dosedaj še niso priredile — seveda krajevnim razmeram odgovarjajoč — takih prireditev, da poskusijo s kako družabno prireditvijo? Poskusite! Uvideli bodete, da se da marsikaj izvesti!

Tovariše,

ki so prevzeli bloke za nabiranje podpisov na obveznice za narodno-socijalističen sklad, naprošamo ponovno, da nam nemudoma sporoče imena vseh dosedanjih podpisancev po že objavljenih navodilih. Nabiranje novih podpisov naj se kar mogoče intenzivno nadaljuje, vsak nov podpis pa sporoči centrali, da more voditi točno evidenco v svrho odplačevanja.

Vsaka krajevna organizacija imej določenega enega ali pa več tovarišev, ki jim bodi naloga, nabirati podpise na obveznice! Zahtevajte, da se vam pošljejo obveznice v podpisovanje! Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača! **Bodi geslo pri nabiranju podpisov.**

Vsem tovarišem in tovarišicam,

ki so že podpisali obveznice, sporočamo tem potom, da jim dostavijo v najkrajšem času pregled dosedaj vplačanih obrokov na podpisane obveznice. Morebitne zaostanke v odplačevanju obrokov naj nam blagovolijo čimpreje nakazati po položnicah, ki se jim bodo obenem s pregledom dostavile!

Vsem krajevnim organizacijam narodno - socijalistične stranke.

Zvezna knjigarna je založila celo vrsto lepih knjig, posebno tudi mladinskih, ki so nadvse priporočljive in poljudne za božična in novoletna darila. Tudi je knjigarna založila lepe koledarčke in krasne S. Šantlove božične razglednice.

Ker je Zvezna knjigarna obljubila vsem našim organizacijam pri skupnem nakupu poseben popust. Sporočamo to vsem organ. s prošnjo, da o tem obveste vse člane in skrbe, da si vsi člani nabavljajo omenjene stvari le pri Zvezni knjigarni.

Tovariši! Podpirajmo svoje ljudi. Svoji k svojim!

Vsem krajevnim organizacijam NSS

in vsem članom sporoča načelstvo, da je znižalo strankin davek za prihodnje leto na 5 dinarjev letno. Ta strankin davek se mora vplačati tekom meseca januarja 1922. Vsak, ki vplača strankin davek dobi legitimacijo in se o njem vodi evidenca, ter je prištet k rednim članom NSS. Vsi oni tovariši pa, ki ne bi storili svoje dolžnosti, ne bodo smatrani za redne člane in se o njih ne bo vodila nobena evidenca. Tudi je načelstvo sklenilo, da bo odslej posvečalo vso pažnjo le rednim članom in le tem bo nudilo vsakorkoli pomoč. Dolžnost je torej vseh organizacij in vsakega člana, da store z novim letom svojo dolžnost. Krajevne organizacije naj poberejo strankin davek in člani naj redno vplačajo. Tovariši! Preglejmo svoje vrste, spoznajmo kdo je naš redni član. Vplačajte strankin davek in zahtevajte legitimacijo. Vsi na delo!

Književnost in umetnost.

Naročnikom!

Z današnjo številko smo pričeli s priobčevanjem prevoda Swett Mardenovega dela »Volja in uspeh«, ki bo izšlo v celotnem prevodu v našem listu. Knjiga je doživela v Ameriki brezprimeren uspeh in priporočamo to čtivo naročnikom že radi velike vzgojne vrednosti.

Božična umetniška razstava slovenskih umetnikov.

V soboto dne 17. t. m. ob 11. uri dopoldne se ej otvorila v Jakopičevem paviljonu razstava slovenskih umetnikov v prisotnosti rektorja naše univerze g. dr. Gojimir Kreka, lektorice Miss Copland in par naših inteligentov. Razstava ostane odprta do 2. januarja 1922 in sicer dnevno od 10. do pol 4. ure popoldne brez prekinjenja. Na občinstvu je sedaj, da z mnogobrojnim posetom pokaže svojo kulturno zrelost.

Gospodinjski koledar

za leto 1922, uredila Utva, je najlepše darilo za naše gospodinje. Izdal ga je pokrajinski odbor Jugoslov. Matice v Ljubljani. Cena 30 kron. Dobiva se po knjigarnah in pri Jugoslovenski Matici v Ljubljani, Pred škofijo 21.

Božične in novoletne razglednice.

Družba sv. Cirila in Metoda je založila dve originalni umetniški razglednici, kateri naj bi se uporabljali kot božična in novoletna voščila. Motiva sta vzeta izza časa rapallske pogodbe in koroškega plebiscita. Razglednice so v štirih barvah, in so v vsakem oziru brezhibno dovršene. Dobivajo se v pisarni Ciril-Metodove družbe. Komad stane 2 kroni. Pomen razglednic in namen izkupička je vsakemu zavednemu rodoljubu jasen, zato upamo, da bo narodno občinstvo seglo pridno po zalogi.

Narodni kolek »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

Vsled ministerijalne odredbe se ne smejo prilepljevati razven poštnih znamk drugi znaki na pisma in dopisnice. Družba sv. Cirila in Metoda je zaprosila na merodajnem mestu, da se dovoli uporabljati C. M. narodne koleke kakor doslej še nadalje na pismih in dopisnicah. Družba je dobila zagotovila, da bo njena prošnja ugodno rešena; do končne rešitve pa merodajne oblasti dovoljujejo, da se sme družbeni kolek nemoteno uporabljati. — Prijatelje družbe vabimo, da se narodnega koleka še nadalje pridno poslužujejo.

Razno.

Sedem sester poročil.

Ameriški farmer Friderik Harris je poročil sedem sester in sicer tako, da se je najprej poročil z najstarejšo, ko mu je ta umrla je zopet vzel najstarejšo še živečo sestro in po tem redu je šlo dalje. Sedaj je poročen z najmlajšo sestro.

Duhovnik — bokser.

Župnija v Chanuti v Kausasu (Amerika) ima nenavadnega duhovnika. — Kakor hočejo verniki svojemu priljubljenemu pastirju povišati dohodke, jih on zavrne, češ, da v bokserskih tekmah itak dovolj zasluži. In res se udeležuje vseh tekem, pri katerih ga vedno volijo za razsodnika, ker stavijo vanj največ zaupanja. Vedo namreč, da bo kot svečenik, toliko pošten, da bo razsodil nepristransko in drugič se on na ta posel izvrstno razume. Zadnji čas je ta duhovnik hotel v svoji cerkveni službi demisijonirati, toda njegovi verniki mu tega niso dovolili. Sedaj se pa njihov dušni pastir živahno zavzema za to, naj bi nadziranje nad boksanjem vzela v svoje roke — cerkev.

Kaj ljudje jedo?

Pri nas se mnogi čudijo, če kdo rad je žabe, rake ali ostrige, četudi niso grde živali. Stari Rimljani in Grki so jedli razne bele črve, katere so gojili v moki. V nekaterih krajih, kjer je mnogo miši, jedo te živali kot delikateso. V času Karla V. se je uživalo jako mnogo konjskega mesa, mačke so pripravljali s poprom in od kuščarjev se je kuhalo juho. V srednji Afriki in Ameriki še danes jedo mravlje, pečene na razne načine, v Palestini pa kobilice z oljem ali dateljni in kisom.

Vstal od mrtvih.

Tudi pri nas so se dogodili slučaji, da so bili ljudje proglašeni mrtvim, pa so se potem živi in zdravi vrnili iz ujetništva. No, v Franciji se ta stvar rešuje malo drugače. Sodnija v Bourgoinu je pred nekaj dnevi proglasila mrtvim avijatičnega častnika Henrika Babatelsa in odredila njegov smrtni dan na 16. avgusta l. 1916 (na ta dan je baje padel na fronti). Med tem pa je ta gospod izvedel za svojo smrt v pariških listih in obvestil sodnijo, da je živ in zdrav in da je že dalj časa nameščen kot uradnik pri vojnem ministrstvu v Parizu, v oddelku za zrakoplovje.

Razpor srca in razuma siamskega kralja.

Siamski kralj, ki more imeti po starih siamskih zakonih sto žen, je sedaj sklenil, da smejo imeti v bodoče kralj kakor tudi državljani samo eno ženo. Žal, njegovo srce se ne strinja z razumom. Kralj se je namreč zagledal v dve sestri nekega dostojanstvenika svojega dvora. Najprej se je zaljubil v starejšo in jo je snubil, a pozneje se mu je vnelo srce še za mlajšo ko pomlad lepo devojko. Zdaj siromak ne ve, za katero bi se odločil. Oče obeh deklic si je izprosil pri kralju avdijenco in je rotil in prosil kralja, naj ne napravi nesrečne nobene njegovih hčera s tem, da bi jo odklonil, ampak naj vzame obe, češ, da sta obe s tem zadovoljni. Ali kralj vztraja pri svojem načelu enoženstva. Narod siamski pa ne soglaša s svojim kraljem.

Sreča v nesreči.

Do sedaj se je čulo pogostokrat o kaki ameriški ali angleški senzaciji, ki pa je bila dostikrat le umetno izvedena. Sedaj pa se je enkrat pojavila senzacija na Francoskem, o kateri se sme reči, da je vse dosedanje angleške in ameriške naravnost porazila. Neki obrtnik se je namreč v svojem prostem času bavil z lepljenjem plakatov. Ko je nekoč lepil velikanski plakat na steni tretjega nadstropja, se mu izpodrsne noga in on telebne iz višine tretjega nadstropja na ulico in sicer k sreči na neki mimoidoči voz, napolnjen z paradižniki. Obrtniku se ni zgodilo nič, toda trgovec s paradižniki je imel na vozu pravcato »paradižnikovo omako«. Ali trgovec, namesto da bi bil vesel, da je rešil človeku življenje, je dotičnika izročil sodišču, češ, da mu je napravil s svojim »skokom« občutno škodo. Sodišče je razsodilo, da mora plačati obrtnik trgovcu 300 frankov odškodnine, kar je on srčno rad storil. Bel je vesel, da si je rešil življenje in trgovec je bil potem tudi zadovoljen. — Res, nenavadna senzacija.

Šolstvo v Ameriki.

Kako visoko cenijo Amerikanci šolsko izobrazbo, osobito elementarno in obrtno šolstvo, nam priča vedno naraščajoče število najrazličnejših šol v ameriških mestih. V Newyorku so otvorili letos celo vrsto večernih šol za inozemce, katere lahko posečajo vse osebe od 16. do 60. leta. Pred vsem se uče inozemci angleščine in se pripravljajo za vstop v ameriško državljanstvo s tem, da jih poučujejo o zgodovini in razvoju načel na katerih temelji ameriška uprava. Te šole se dele v elementarne, obrtne in višje večerne šole. Taka šola je skoro v vsakem večjem delu mesta. Samo v Greater Newyork ima 20 takih šol. — V višjih večernih šolah, katere lahko posečajo absolventi elementarnih šol ali osebe, ki imajo enako izobrazbo, se uče učenci poleg običajnih predmetov kakor knjigovodstvo, angleščina, stenografija in strojepisje še 47 raznih drugih predmetov kakor na primer: Oglaševanje, nakup in prodaja, kemija, trgovski zakon, kuhanje, risanje vzorcev, tehnično risarstvo, narodno gospodarstvo, dramatika, inozemska trgovina itd. — Že po tem lahko uvidimo, kako skrbe velike moderne države za izobrazbo svojih državljanov in v koliko so v tem oziru pred nami.

Zgradba stanovanj za srednji stan.

V Newyorku bo skoraj dogotovljena velika hiša za stanovanje takoimenovanega srednjega stanu. To so namreč oni, ki niso bogati, ne reveži. Hiša ima 300 sob, opravljenih s primernim komfortom, ter nudijo stanovalcem vso udobnost, ker nimajo značaja vojašnice. Stanarina bo odmerjena po dohodkih stanovalcev. Četudi je vpeljana centralna kurjava in razsvetljava, bodo ta stanovanja vendar cenejša kakor ona, kjer plačajo to stanovalci iz svojega žepa. Pri nas seveda še misliti ne smemo na kaj podobnega.

To in ono.

Novopečenemu ministru.

Ena se njemu je želja spolnila:
Grega Žerjav je minister postal;
Pojmimo to — vse brez pojasnila,
Pridite, bratje, zapojmo koral.

Pri zdravniku.

Kmetič: »Dober dan!«

Zdravnik, sedeč za mizo, kmeta ni ne pogleda, piše mirno dalje in mu veli: »Slecite se!«

Kmetič sleče suknjič.

Zdravnik: »Slecite še hlače!«

Kmetič uboga.

Zdravnik: »Slecite še spodnje hlače!«

Kmetič stori tudi to.

Zdravnik: »Vrzite še srajco doli!«

Kmetič uboga in gleda stoječ v Adamovi obleki presenečen zdravnika, ki se šele sedaj obrne od pisalne mize in pogleda začudenega kmetiča. Pa ga vpraša: »No, kaj vam pa je oče, kaj vam manjka?«

Kmetič: »O nič, gospod dohtar, drva sem pripeljal.«

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.
Odgovorni urednik Vladimir Kravos.

Novoletna voščila za „Novo Pravdo“
sprejemamo
do 28. decembra 1921.
Cena takim oglasom v velikosti 1 cm je 10 kron, do 4 cm pa 40 kron.

JAKOB FLIGL
Ljubljana, Prešernova ul. 5
stavbeni in galanterijski klepar, napeljevalec strelovodov, kritje lesno-cementnih streh, popravljanje in barvanje zvonikov brez odrov, specijalni oddelek za popravo hladilcev, a tosvetilk, generatorjev in blatolovov se priporoča cenjenemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela.
Cene zmerne! Postrežba točna!

Pnevmatike
za avto in kolesa v vseh dimenzijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potrebščine priporoča po najnižjih cenah 11—15

M. KUŠTRIN
Ljubljana
Dunajska cesta št. 20
Telefon štev. 470.
Podružnica: Maribor
Jurčičeva ulica št. 9.

Franc Brumat
Ljubljana
6—12
Vsakovrstno manufakturo
Mestni trg
štev. 25, I. n.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleskano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko
Tone Malgaj
13—14 pleskar in ličar
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Trgovci in obrtniki inserirajte v „NOVI PRAVDI“!

VELIKA IZBIRA OTROŠKIH VOZIČKOV DVOKOLES IN ŠIVALNIH STROJEV PO CENI:
F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg št. 28.
Sprejme se v polno popravo za emajliranje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički šivalni in razni stroji.
Mehanična delavnica Karlovska cesta 4.

„Tribuna“ tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta.

Priporočajoč dobro postrežbo, vedno sveže pivo, domača pristna vina in dobro kuhinjo po zelo znižanih cenah, prosim za obilen obisk —
FRANJO STIKLER
Restavracija juž. kolodvor Maribor.

: Slovenska banka :
LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti ‚Mestnemu domu‘.
Vplačana delniška glavnica K 30,000.000. — Tel. št. 567. Ček. račun 12.205.
Obrestuje najugodneje vloge na knjižice in v tekočem računu.
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Kapital: 20,000.000 kron.
Rezerve okrog 6,000.000 K.
Slovenska eskomptna banka
LJUBLJANA Šelenburgova ul. 1.
Interesna skupnost s „Hrvatsko eskomptno banko“ in „Srbsko banko“ v Zagrebu. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.
Denarne vloge - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut - eskompt menic, terjatev, faktur - Akreditivi - Borza. 20—5

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani
Marijin trg 8 Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti in Dolnji Lendavi
obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun 4 1/2 % čistih brez odbitka rentnega davka.
Ustanovljen septemra 1919. Prometa v lanskem letu nad 128,000.000 K. Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Jugoslovanska kreditna banka v Ljubljani.

Vabilo na podpisovanje delnic.

Minister za trgovino in industrijo je z odlokom z dne 4. maja 1921 št. 2337 dovolil podpisanim ustanovitev delniške družbe z imenom

Jugoslovanska kreditna banka v Ljubljani.

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani je z razpisom z dne 25. okrobra 1921 št. 7204/21 potrdilo predložena pravila.

Po §§ 3 in 4 potrjenih pravil znaša delniška glavnica 4,000.000·— K in je razdeljena na 10.000 v gotovini polno vplačanih delnic po 400·— K. Delnice se glase na prinosca. Delniška glavnica se sme s sklepom občnega zbora zvišati do 15,000.000·— K z izdajo nadaljnih delnic.

Osnovno glavnico 4,000.000·— K oddamo v javno subskribcijo i. s.

10.000 delnic po 400·— K nominale.

Ceno za podpisane delnice je pri subskribciji takoj v gotovini vplačati.

Delnice se stavlja na subskribcijo po sledečih pogojih:

1. Člani Jugoslovanskega kreditnega zavoda r. z. z o. z. v Ljubljani imajo predpravico, da vzamejo za vsak svoj delež pri zavodu po eno delnico Jugoslovanske kreditne banke po kurzu 400 K za komad in 40 K za stroške izdaje.

2 Preostale delnice se nudijo nečlanom v subskribcijo po kurzu 500 K za komad prištevši po 40 K za stroške izdaje za vsako delnico.

Kolikor znaša izkupilo za izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade po § 3 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu banke.

Podpisovanje delnic se vrši v času od 20. decembra 1921 do 20. januarja 1922.

Prijave sprejemajo:

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, Marijin trg št. 8 in njegovi podružnici v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani in njene podružnice v v Novem mestu, Rakeku in Slov. Gradcu.

Slovenska banka v Ljubljani in njeni podružnici v Dolnji Lendavi in Novem Sadu.

Jadranska banka v Beogradu in njene podružnice v Ljubljani, Celju, Mariboru, Kranju, Zagrebu, Splitu, Sarajevu, Caftatu, Dubrovniku, Ercegnovem, Jelši, Korčuli, Kotoru, Metkoviču, Šibeniku, dalje na Dunaju, v Trstu, Opatiji in Zadru.

Vsak podpisovalec dobi od vplačilnega mesta potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

Subskribentom se bo o dodelitvi delnic poročalo. Kdor sploh ne bi dobil delnic, ali manjše število, nego jih je podpisal, prejme povrnjeno celo, odnosno delno vsoto svojega vplačila.

Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o subskribiranih delnicah začasna potrdila o številu vplačanih in dodeljenih delnic. — Delnice se izroče pozneje proti izročitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah. Po § u 11 pravil daje na občnem zboru vsakih 10 delnic po en glas.

Jugoslovanska kreditna banka ima namen pospeševati razvoj in povzdigo pridobitnosti, produkcije in kupčije obrtnega, trgovskega, uradniškega in kmetijskega stanu. Družba ima pravico vršiti vse vrste bančnih opravil in kupčij. Želeti je, da se obrtniki, trgovci, uradniki in kmetje oklenejo novega zavoda ter se v obilnem številu odzovejo vabilu na podpisovanje delnic.

V LJUBLJANI, dne 15. decembra 1921

Jugoslovanski kreditni zavod, r. z. z o. z. v Ljubljani; **Anton Pesek**, hišni posestnik in lastnik tiskarne v Ljubljani; **Branko Hlavaty**, hišni posestnik in veletrgovec v Zagrebu; **Dominik Čebin**, upravnik in posestnik v Ljubljani; **Dr. Ferdo Černe**, odvetnik v Murski Soboti; **Ivan Dobraj**, hotelir in trgovec v Murski Soboti; **Josip Benko**, hotelir in veletržec v Murski Soboti; **Franc Čeh**, trgovec v Murski Soboti; **Ljudovik Brumen**, hišni posestnik in trgovec v Murski Soboti; **Janko Korže**, ravnatelj v Murski Soboti; **Dr. Janko Leskovec**, odvetnik v Dolnji Lendavi; **Josip Toplak**, hišni posestnik in veletrgovec v Dolnji Lendavi; **Adam Bohar**, posestnik in mesar v Dolnji Lendavi; **Ivan Kokot**, trgovec v Dolnji Lendavi; **Franc Kac**, trgovec v Dolnji Lendavi; **Franc Bedič**, trgovec v Dolnji Lendavi.